

Forord

OECD's *Retningslinjer for Multinationale Virksomheder* er en række anbefalinger fra regeringerne i de tilsluttede lande til multinationale virksomheder, der opererer i eller ud af de pågældende lande. De fastlægger en række ikke-bindende principper og standarder for ansvarlig virksomhedsadfærd i en global kontekst i overensstemmelse med gældende love og internationalt anerkendte standarder. *Retningslinjerne* er den eneste multilateralt anerkendte og det eneste omfattende kodeks for ansvarlig virksomhedsadfærd, som regeringer har forpligtet sig til at indføre.

Retningslinjernes anbefalinger tager udgangspunkt i et sæt værdier, der er fælles for regeringerne i de lande, hvor en stor andel af internationale direkte investeringer udgår fra, og hvor mange af de største multinationale virksomheder har hjemsted. *Retningslinjerne* har til formål at sikre, at virksomhederne yder et positivt bidrag til den økonomiske, miljømæssige og sociale udvikling på verdensplan.

Retningslinjerne understøttes af en unik implementeringsmekanisme, de såkaldte nationale kontaktpunkter (på engelsk bruges forkortelsen NCPs), der er institutioner etableret af de tilsluttede regeringer med den opgave at fremme og implementere *Retningslinjerne*. De nationale kontaktpunkter bistår virksomhederne og deres interessenter i at gennemføre passende tiltag for at fremme implementeringen af *Retningslinjerne*. De tjener ligeledes som platform for mægling og forlig ved løsning af praktiske udfordringer, der måtte opstå.

Den 4. maj 2010 påbegyndte regeringerne i de 42 lande i og uden for OECD, der har tilsluttet sig OECD's Erklæring om Internationale Investeringer og Multinationale Virksomheder og den tilhørende Beslutning, arbejdet med at revidere *Retningslinjerne*, så de kommer til at afspejle ændringer i det internationale investeringsklima og multinationale virksomheders vilkår siden den seneste revision i 2000. De aftalte ændringer skal sikre, at *Retningslinjerne* fortsat kan tjene som et ledende internationalt instrument til fremme af ansvarlig virksomhedsadfærd.

De opdaterede *Retningslinjer* med tilhørende Beslutning blev vedtaget af de 42 tilsluttede regeringer den 25. maj 2011 på ministermødet ved OECD's 50 års jubilæum.

Ændringerne i *Retningslinjerne* omfatter:

- Et nyt kapitel om menneskerettigheder, der er i overensstemmelse med FN's Retningslinjer om Menneskerettigheder og Erhverv¹: Implementering af FN's "Protect, Respect and Remedy"-ramme.
- En ny og omfattende tilgang til, hvordan virksomheder kan udvise nødvendig omhu (due diligence) og ansvarlig leverandørstyring, der udgør et væsentligt fremskridt i forhold til tidligere tilgange.
- Vigtige ændringer i mange af de emnespecifikke kapitler, f.eks. kapitlerne om Beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold, Bekæmpelse af bestikkelse, afkrævning af beskyttelsespenge og pengeafpresning, Miljø, Forbrugerinteresser og Offentliggørelse af oplysninger og Beskatning.
- Klarere og strammere procedureregler for at styrke de nationale kontaktpunkters rolle, forbedre deres indsats og skabe funktionel ensartethed på tværs af kontaktpunkterne.
- En proaktiv implementeringsdagsorden, der skal støtte virksomhederne i at løfte deres ansvar i takt med, at nye udfordringer opstår.

Revideringen af *Retningslinjerne* blev gennemført af de tilsluttede landes regeringer og inkluderede omfattende høringer med deltagelse af en lang række interessenter og partnere. Alle G20-lande, der ikke er tilsluttet, blev inviteret til at deltage på lige fod i høringerne og ydede et væsentligt bidrag. Det samme gjorde deltagerne i de regionale høringer i Asien, Afrika, Latinamerika og Mellemøsten og Nordafrika. OECD's Rådgivende Komité for Handel og Industri (BIAC), OECD's Rådgivende Fagforeningskomité (TUAC) og sammenslutningen af civilsamfundsorganisationer (OECD Watch) repræsenterede holdningerne fra henholdsvis arbejdsgiverorganisationer, arbejdstagerorganisationer og ikke-statslige organisationer (NGO'er) i forbindelse med deres deltagelse i regelmæssige høringsmøder og deres aktive deltagelse i Rådgivningsudvalget tilknyttet Formandskabets Arbejdsgruppe til Opdatering af *Retningslinjerne*. FN's Generalsekretærs Særlige Repræsentant for Menneskerettigheder og Erhverv, professor John Ruggie, den Internationale Arbejdsorganisation (ILO) og andre internationale organisationer har også ydet et stort bidrag til revideringsarbejdet.

OECD's komitéer for konkurrence, forbrugerpolitik, god selskabsledelse, beskæftigelse, arbejdsmarked og sociale anliggender, miljø og skat samt arbejdsgruppen om bestikkelse i forbindelse med internationale forretningstransaktioner har bidraget til revisionen af de relevante kapitler i *Retningslinjerne*.

---

¹ UN Guiding Principles on Business and Human Rights, 2011: http://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf

Arbejdet med revisionen blev bistået af Afdelingen for Investeringer, som sekretariatet for OECD's Investeringskomite, i tæt samarbejde med OECD's Direktorat for Retlige Anliggender, Center for Skattepolitik og Administration, OECD's Afdeling for Antikorrruption, Afdelingen for Konkurrence, Afdelingen for Virksomhedsanliggender, Afdelingen for Beskæftigelsesanalyse og -politik, Afdelingen for Miljø og Økonomisk Integration samt Afdelingen for Information, Kommunikation og Forbrugerpolitik.

Indholdsfortegnelse

ERKLÆRING OM INTERNATIONALE INVESTERINGER OG MULTINATIONALE VIRKSOMHEDER 9

Del I **OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder Anbefalinger om ansvarlig virksomhedsadfærd i en global sammenhæng Tekst og kommentarer..... 13**

Indledning..... 15

I. Begreber og principper 19

II. Generelle politikker 22

Kommentarer til generelle politikker..... 24

III. Offentliggørelse af oplysninger..... 31

Kommentarer til offentliggørelse af oplysninger 32

IV. Menneskerettigheder 36

Kommentarer til Menneskerettigheder 37

V. Beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold..... 41

Kommentarer til beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold 43

VI. Miljø 48

Kommentarer til miljø 50

VII. Bekæmpelse af bestikkelse og pengeafpresning..... 53

Kommentarer til Bekæmpelse af bestikkelse og pengeafpresning 54

VIII. Forbrugerinteresser..... 57

Kommentarer til forbrugerinteresser 58

IX. Videnskab og teknologi 62

Kommentarer til videnskab og teknologi 62

X. Konkurrence	64
Kommentarer til konkurrence.....	64
XI. Beskatning	67
Kommentarer til beskatning	67
<i>Del II</i> Implementeringsprocedurer for OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder	71
Ajourføring af OECD-Rådets Beslutning om OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder	73
I. Nationale kontaktpunkter	74
II. Investeringskomitéen	74
III. Revidering af Beslutningen	75
Procedurevejledning	77
I. Nationale kontaktpunkter	77
II. Investeringskomitéen	80
Kommentarer til Implementeringsprocedurer for OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder	83
I. Kommentarer til Procedurevejledningen for nationale kontaktpunkter	84
II. Kommentarer til Procedurevejledningen for Investeringskomitéen	95

ERKLÆRING OM INTERNATIONALE INVESTERINGER OG MULTINATIONALE VIRKSOMHEDER

25. maj 2011

TILSLUTTEDE REGERINGER²

I BETRAGTNING AF:

- at internationale investeringer har betydelig indflydelse på verdensøkonomien og i væsentligt omfang har bidraget til udviklingen i landene,
- at multinationale virksomheder spiller en vigtig rolle i denne investeringsproces,
- at internationalt samarbejde kan forbedre det internationale investeringsklima, øge de multinationale virksomheders bidrag til den økonomiske, sociale og miljømæssige udvikling og minimere eller løse vanskeligheder afledt af aktiviteterne,
- at fordelene ved internationalt samarbejde øges når udfordringer i forbindelse med internationale investeringer og multinationale virksomheder løses gennem etableringen af en balanceret ramme af koordinerede instrumenter,

---

². Den 25. maj 2011 var de tilsluttede regeringer alle OECD-medlemslande samt Argentina, Brasilien, Egypten, Letland, Litauen, Marokko, Peru og Rumænien. Det Europæiske Fællesskab er blevet indbudt til at tilslutte sig erklæringens del om national behandling på områder, hvor fællesskabet har kompetence.

ERKLÆRES DET:

- Retningslinjer for I. at de tilsluttede regeringer samstemmende anbefaler, at multinationale virksomheder, der driver virksomhed i eller ud af deres områder, overholder Retningslinjerne, der beskrives i Bilag 1 hertil³, under hensyntagen til de overvejelser og betragtninger, der fremsættes i Forordet og er en integreret del af teksten,
- National II. 1. at de tilsluttede regeringer, under hensyntagen til behandling deres behov for at opretholde den offentlige orden, skal beskytte deres vigtige sikkerhedsinteresser og opfylde deres forpligtelser vedrørende international fred og sikkerhed, behandle virksomheder, der opererer i deres områder, og som ejes eller kontrolleres direkte eller indirekte af statsborgere fra andre tilsluttede regeringer (herefter kaldet "udenlandsk kontrollerede virksomheder") ifølge deres love, bestemmelser og administrative praksis, der er i overensstemmelse med international lov og ikke mindre favorabel end den behandling, der i tilsvarende situationer ydes nationale virksomheder (herefter kaldet "national behandling"),
2. at de tilsluttede regeringer vil overveje at anvende "national behandling" også over for lande, som ikke er iblandt de tilsluttede regeringer,
3. at de tilsluttede regeringer vil tilstræbe at sikre, at deres regionale myndigheder anvender "national behandling",
4. at denne erklæring ikke omhandler de tilsluttede regeringers ret til at regulere udenlandske investeringer eller udenlandske virksomheders

---

³ . Teksten i *Retningslinjer for Multinationale Virksomheder* er gengivet i Del I i denne publikation.

		etableringsvilkår,
Modstridende krav	III.	at de vil samarbejde med henblik på ikke eller i mindst muligt omfang at stille modstridende krav til multinationale virksomheder, og at de vil tage de generelle overvejelser og den praktiske tilgang beskrevet i Bilag 2 til nærværende tekst i betragtning ⁴ .
Motiverende og demotiverende faktorer for internationale investeringer	IV. 1.	at de anerkender behovet for at styrke samarbejdet på området for internationale direkte investeringer,
	2.	at de anerkender, at introduktionen af særlige love, bestemmelser og administrativ praksis på området (herefter kaldet "foranstaltninger") skaber et behov for i passende omfang at sikre de tilsluttede regeringers interesser ved at indføre officielle motiverende og demotiverende faktorer for internationale direkte investeringer,
	3.	at de tilsluttede regeringer vil tilstræbe størst mulig gennemsigtighed i foranstaltningerne så vigtighed og formål tydeliggøres, og oplysninger om foranstaltningerne er let tilgængelige,
Høringsprocedurer	V.	at de er indstillet på at rådføre sig med hinanden i ovenstående anliggender i overensstemmelse med relevante afgørelser truffet af Rådet,
Evaluerings	VI.	at de jævnligt vil evaluere ovenstående anliggender for derigennem at højne effektiviteten i det internationale, økonomiske samarbejde mellem de tilsluttede regeringer i forhold vedrørende internationale investeringer og multinationale virksomheder.

⁴. Teksten "General Considerations and Practical Approaches concerning Conflicting Requirements Imposed on Multinational Enterprises" kan findes på OECD's hjemmeside www.oecd.org/daf/investment.

Del I

**OECD's Retningslinjer for Multinationale
Virksomheder**

**Anbefalinger om ansvarlig virksomhedsadfærd
i en global sammenhæng**

Tekst og kommentarer

Note fra sekretariatet: Kommentarerne til *OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder* er vedtaget af Investeringskomiteen i en udvidet session, inklusiv de otte lande*, der ikke er medlemmer, men som har tilsluttet sig *Erklæringen om Internationale Investeringer og Multinationale Virksomheder*, med henblik på at fremlægge information om og forklaring af teksten i *Retningslinjer for Multinationale Virksomheder* og Rådets afgørelse om *OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder*. De udgør ikke en del af *Erklæringen om Internationale Investeringer og Multinationale Virksomheder* eller Rådets afgørelse om *OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder*.

I denne publikation er kommentarerne placeret efter det kapitel, de vedrører og er nummereret fortløbende fra 1-106.

---

* Argentina, Brasilien, Egypten, Letland, Litauen, Marokko, Peru og Rumænien.

Indledning

1. *OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder (Retningslinjer(ne))* er en række anbefalinger fra regeringer til multinationale virksomheder. *Retningslinjerne* har til formål at sikre, at virksomhederne driver deres forretningsaktiviteter i overensstemmelse med regeringernes politik for herved at styrke grundlaget for gensidig tillid mellem virksomheder og de samfund, hvor de opererer, for at fremme investeringsklimaet for udenlandske investeringer, og for at styrke de multinationale virksomheders bidrag til bæredygtig udvikling. *Retningslinjerne* er en del af *OECD's Erklæring om Internationale Investeringer og Multinationale Virksomheder*. Erklæringens øvrige elementer omhandler national behandling, modstridende krav til virksomheder, og incitament og demotiverende faktorer for internationale investeringer. *Retningslinjerne* fastlægger en række frivillige principper og standarder for ansvarlig virksomhedsadfærd i overensstemmelse med gældende love og internationalt anerkendte standarder. Lande der tilslutter sig *Retningslinjerne* giver imidlertid bindende tilsagn til at gennemføre dem i overensstemmelse med *OECD-Rådets beslutning vedrørende OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder*. Endvidere kan anliggender dækket i *Retningslinjerne* også være underlagt national lovgivning og internationale forpligtelser.
2. De internationale virksomheder har oplevet en række vidtgående strukturelle ændringer, og *Retningslinjerne* er derfor blevet tilpasset for at afspejle udviklingen. Væksten i service- og videnstunge brancher og internetøkonomiens voksende omfang har bevirket, at service- og teknologivirksomheder spiller en stadig større rolle på de internationale markeder. De store virksomheder står stadig for en væsentlig andel af de internationale investeringer, og der ses en stigende tendens til store internationale fusioner. Samtidig ses også en stigning i udenlandske investeringer foretaget af små og mellemstore virksomheder, som nu spiller en væsentlig rolle i international sammenhæng. De multinationale virksomheder har, ligesom deres nationale konkurrenter, udviklet sig til at omfatte en større mangfoldighed af virksomhedskonstellationer og organisatoriske opbygninger end tidligere. Strategiske alliancer og

tættere relationer med leverandører og kontrahenter har tendens til at sløre virksomhedernes grænser.

3. Den kraftige udvikling i multinationale virksomheders opbygning afspejles ligeledes i deres forretningsaktiviteter i udviklingslandene, hvor udenlandske direkte investeringer er vokset hurtigt. I udviklingslandene har de multinationale virksomheder udbredt deres aktiviteter, så de nu ikke længere kun arbejder med primær produktion og udvinding, men også med fremstilling, montering, hjemmemarkedsudvikling og service. En anden vigtig tendens er fremkomsten af multinationale virksomheder, der er baseret i udviklingslandene og som samtidig er store internationale investorer.
4. De multinationale virksomheders aktiviteter, i form af international handel og investeringer, har styrket de bånd, der knytter verdens lande og regioner sammen. Aktiviteterne skaber betydelige fordele for både hjemlande og værtslande. Fordelene øges, når de multinationale virksomheder leverer de produkter og tjenesteydelser, som forbrugerne ønsker at købe, til konkurrencedygtige priser, og når de skaber et godt investeringsafkast til kapitalindskyderne. Deres handels- og investeringsaktiviteter bidrager til en effektiv anvendelse af kapital, teknologi, menneskelige ressourcer og naturressourcer. De fremmer teknologioverførsel mellem verdens regioner samt udvikling af teknologier, der tilgodeser lokale forhold. Gennem både formel uddannelse og praktik fremmer virksomhederne ligeledes udviklingen af menneskelig kapital og skaber beskæftigelsesmuligheder i værtslandene.
5. De økonomiske forandrings art, omfang og hastighed har skabt nye strategiske udfordringer for virksomhederne og deres interessenter. De multinationale virksomheder har mulighed for at implementere politikker om bæredygtig udvikling, der lever op til "bedst praksis" på området og som søger at sikre sammenhængen mellem økonomiske, miljømæssige og sociale målsætninger. De multinationale virksomheders evne til at fremme bæredygtig udvikling øges markant, når handel og investeringer afvikles på åbne markeder underlagt fri konkurrence og passende regulering.
6. Mange multinationale virksomheder har påvist, at høje standarder for ansvarlig virksomhedsadfærd kan skabe øget vækst. Markederne er i dag præget af stærk konkurrence, og de multinationale virksomheder møder mange juridiske, sociale og lovgivningsmæssige krav. På den baggrund kan nogle virksomheder blive fristet til at tilsidesætte relevante principper og standarder for virksomhedsadfærd i et forsøg på at vinde uberettigede konkurrencefordele. En sådan adfærd fra nogle få

virksomheder kan sætte mange virksomheders omdømme på spil og skabe offentlig mistillid.

7. Mange virksomheder imødegår den offentlige mistillid ved at udarbejde interne programmer, retningslinjer og ledelsessystemer, der underbygger deres forpligtelse til at praktisere god virksomhedsledelse, god praksis, og ansvarlig adfærd i forretnings- og medarbejderforhold. Nogle af dem har benyttet konsulentbistand, revisions- og certificeringsordninger, hvilket bidrager til opbygning af ekspertise på området. Virksomhederne har endvidere fremmet den sociale dialog om, hvad ansvarlig virksomhedsadfærd består i, og de har samarbejdet med interessenter, blandt andet i form af initiativer med inddragelse af flere interessentgrupper, for at udvikle retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd. *Retningslinjerne* klarlægger de tilsluttede regeringers fælles forventninger til ansvarlig virksomhedsadfærd og udgør en referenceramme for både virksomheder og andre interessenter. Dermed både supplerer og styrker *Retningslinjerne* de private bestræbelser på at definere og efterleve ansvarlig virksomhedsadfærd.
8. Regeringerne samarbejder med hinanden og med andre aktører for at styrke de internationale lovmæssige og politiske rammer for virksomhedernes forretningsførelse. Den proces kan dateres tilbage til ILO's arbejde i starten af det tyvende århundrede. FN's vedtagelse af "Verdenserklæringen om Menneskerettigheder" i 1948 var endnu en milepæl. Den blev fulgt op af en løbende udvikling af standarder, der har indflydelse på mange områder inden for ansvarlig virksomhedsadfærd - en proces, der kører videre i dag. OECD har ydet et vigtigt bidrag til processen ved at udarbejde standarder på områder såsom miljø, bekæmpelse af korruption, forbrugerinteresser, god virksomhedsledelse og beskatning.
9. Det fælles mål for regeringerne, der har tilsluttet sig *Retningslinjerne*, er at tilskynde de positive bidrag, som multinationale virksomheder kan yde til skabelsen af økonomiske, miljømæssige og sociale fremskridt, samt til at minimere de udfordringer, som deres forretningsaktiviteter kan bevirke. Regeringerne arbejder hen imod at indfri målet i partnerskab med de mange virksomheder, fagforeninger og andre ikke-statslige organisationer, der, inden for deres respektive områder, arbejder med de samme målsætninger. Regeringerne kan bidrage ved at sikre effektive, nationale politiske rammer, der omfatter en stabil makroøkonomisk politik, ikke-diskriminerende behandling af virksomheder, passende regulering og behørigt tilsyn, et uafhængigt system af domstole og retshåndhævelse samt effektiv og ærlig offentlig administration. Regeringerne kan ligeledes hjælpe ved at opretholde og fremme passende standarder og politikker, der støtter den bæredygtige

udvikling, og ved at deltage i løbende reformarbejde for at sikre effektivt fungerende offentlige sektorer. Regeringer, der er tilsluttet *Retningslinjerne*, er forpligtet til løbende at forbedre både nationale og internationale politikker med henblik på at højne velfærd og levestandard for alle mennesker.

I. Begreber og principper

1. Retningslinjerne er anbefalinger, som regeringerne i fællesskab fremsætter til de multinationale virksomheder. De fastlægger principper og standarder for god praksis i overensstemmelse med gældende love og internationalt anerkendte standarder. Overholdelse af Retningslinjerne er frivillig for virksomhederne og kan ikke håndhæves retsligt. Ikke desto mindre kan nogle af de områder, der dækkes af Retningslinjerne, også være reguleret i national lovgivning og internationale forpligtelser.
2. Virksomhedernes primære forpligtelse er at overholde de gældende love i deres hjemland. Retningslinjerne kan ikke træde i stedet for eller tilsidesætte nationalt gældende love og bestemmelser. Selvom Retningslinjerne på flere punkter dækker bredere end lovgivningen, er det ikke hensigten, at de skal stille virksomhederne over for modstridende krav. I lande, hvor de nationale love og regler måtte være i modstrid med Retningslinjernes principper og standarder, skal virksomhederne overholde dem i videst muligt omfang uden dog at overtræde de nationale love.
3. Da multinationale virksomheders forretningsaktiviteter har global rækkevidde, bør det internationale samarbejde på området omfatte alle lande. De regeringer, der har tilsluttet sig Retningslinjerne, opfordrer virksomheder, der opererer på deres område, til at overholde Retningslinjerne, uanset hvor de opererer og samtidig tage højde for særlige forhold i de enkelte værtslande.
4. En præcis definition af "multinationale virksomheder" er ikke nødvendig i forhold til hensigten med Retningslinjerne. Disse virksomheder driver forretning i alle økonomiske sektorer. De omfatter sædvanligvis selskaber eller andre enheder, der er etableret i mere end ét land, og som via deres indbyrdes tilknytning kan koordinere deres aktiviteter på forskellige måder. En eller flere af enhederne kan have væsentlig indflydelse på de andres aktiviteter, og graden af selvstændighed i de enkelte virksomheder kan variere meget fra en multinational virksomhed til en anden. Der kan være tale om privatejede og statsejede virksomheder og virksomheder med blandet ejerskab. Retningslinjerne gælder alle enheder i en multinational virksomhed.

(moderselskab og/eller lokale enheder). Det forventes, at de forskellige enheder i en virksomhed, i henhold til den aktuelle fordeling af ansvarsområder imellem dem, samarbejder og støtter hinanden med henblik på at overholde *Retningslinjerne*.

5. Retningslinjerne har ikke til formål at indføre forskelsbehandling mellem multinationale og nationale virksomheder, men skal derimod beskrive god praksis for alle virksomheder. Tilsvarende er multinationale og nationale virksomheder underlagt de samme forventninger til virksomhedsadfærd i alle forhold, hvor Retningslinjerne er relevante for dem.
6. Regeringerne ønsker at sikre den bredest mulige overholdelse af Retningslinjerne. Selvom det anerkendes, at små og mellemstore virksomheder ikke har samme kapacitet som de større virksomheder, opfordrer regeringerne, der har tilsluttet sig Retningslinjerne, dem ikke desto mindre til at overholde Retningslinjernes anbefalinger i videst muligt omfang.
7. De tilsluttede regeringer bør ikke bruge Retningslinjerne til protektionistiske formål eller til at skabe komparative fordele for det land, hvor en multinational virksomhed investerer.
8. Regeringerne har ret til at fastlægge vilkårene for de multinationale virksomheders aktiviteter inden for deres jurisdiktion under overholdelse af international lov. Enheder i en multinational virksomhed placeret i forskellige lande, er underlagt de pågældende landes lovgivning. Hvis en multinational virksomhed er underlagt modstridende krav fra tilsluttede lande eller tredjelande, opfordres de pågældende regeringer til at samarbejde i god tro med henblik på at løse de problemer, der måtte opstå.
9. De tilsluttede regeringer fremsætter Retningslinjerne under den forudsætning, at de vil overholde deres ansvar med hensyn til at behandle virksomhederne retfærdigt og i overensstemmelse med international ret og deres kontraktlige forpligtelser.
10. De opfordres til at anvende passende internationale tvistbilæggelsesmekanismer, herunder voldgift, som redskab til løsning af juridiske problemer, der måtte opstå mellem virksomheder og regeringer i værtslandene.
11. De tilsluttede regeringer implementerer Retningslinjerne og opfordrer til, at de følges. De etablerer Nationale Kontaktpunkter, der har til formål at oplyse om Retningslinjerne og fungere som forum for diskussion af alle forhold vedrørende Retningslinjerne. De tilsluttede regeringer vil også deltage i relevante evaluerings- og høringsprocedurer

med henblik på at adressere udfordringer i forbindelse med fortolkning af Retningslinjerne i en foranderlig verden.

II. Generelle politikker

Virksomhederne skal fuldt ud tage højde for vedtagne politikker i de lande, hvor de opererer, og overveje hensyn til andre interessenter. I den sammenhæng:

A. Skal virksomhederne:

1. Bidrage til økonomisk, miljømæssig og social fremgang med henblik på at fremme bæredygtig udvikling.
2. Respektere internationalt anerkendte menneskerettigheder for personer, berørt af deres aktiviteter.
3. Tilskynde lokal kapacitetsopbygning gennem et tæt samarbejde med lokalsamfundet, herunder forretningsinteresser, samt udvikle virksomhedens aktiviteter på de nationale og udenlandske markeder i overensstemmelse med behovet for god forretningsmæssig praksis.
4. Fremme dannelsen af menneskelig kapital, navnlig ved at skabe beskæftigelsesmuligheder og mulighed for træning af medarbejdere.
5. Afstå fra at søge eller acceptere undtagelser, der ikke er omfattet i de lovmæssige eller forskriftsmæssige rammer for menneskerettigheder, miljø, sundhed, sikkerhed, arbejdsmarked, beskatning, finansielle incitamenter eller andre forhold.
6. Støtte og fastholde principper for god virksomhedsledelse, og udvikle og anvende god praksis inden for virksomhedsledelse, herunder i virksomhedskoncerner.
7. Udvikle og anvende effektive selvreguleringsmekanismer og ledelsessystemer, der skaber gensidig tillid mellem virksomhederne og de samfund, hvor de opererer.
8. Fremme de ansatte i multinationale virksomheders kendskab til, og overholdelse af, virksomhedspolitikker ved passende formidling af politikkerne, herunder gennem træningsprogrammer.
9. Afstå fra diskriminerende eller disciplinære sanktioner mod ansatte, der i god tro indberetter oplysninger til ledelsen eller til kompetente

offentlige myndigheder om forhold, som er i strid med loven, *Retningslinjerne* eller virksomhedens politikker.

10. Håndtere risici med nødvendig omhu (due diligence), for eksempel ved indarbejdning i virksomhedens risikostyringssystem, med henblik på at identificere, forebygge og afhjælpe aktuelle og potentielle negative indvirkninger, som beskrevet i afsnit 11 og 12, samt redegøre for, hvordan sådanne negative indvirkninger håndteres. Formen og indholdet af udvisning af nødvendig omhu afhænger af omstændighederne i den konkrete situation.
11. Undgå at forårsage eller bidrage til negative indvirkninger gennem egne aktiviteter på de områder, der er dækket af *Retningslinjerne* og adressere de indvirkninger der alligevel forekommer.
12. Søge at forebygge eller afhjælpe negative indvirkninger de ikke har bidraget til, men hvor de negative indvirkninger er direkte forbundet med virksomhedens aktiviteter, produkter eller serviceydelser via en forretningsrelation. Formålet er ikke at flytte ansvaret fra den enhed, der forårsager den negative indvirkning, til den virksomhed, den har en forretningsmæssig relation til.
13. Ud over at afhjælpe negative indvirkninger på de områder der er dækket af *Retningslinjerne*, opfordre, hvor det er muligt, forretningspartnere, herunder leverandører og underleverandører, til at anvende principperne for ansvarlig virksomhedsadfærd i overensstemmelse med *Retningslinjerne*.
14. Samarbejde med relevante interessenter med henblik på, i passende omfang, at inddrage deres synspunkter ved planlægning og beslutningstagning vedrørende projekter og andre aktiviteter, der har væsentlig indflydelse på lokalsamfundene.
15. Afstå fra upassende engagement i lokalpolitiske aktiviteter.

B. Opfordres virksomhederne til:

1. Efter omstændighederne, at støtte samarbejde i egnede fora med henblik på, at fremme internetfrihed gennem respekt for ytrings-, forsamlings- og foreningsfrihed på nettet.
2. Hvor det er hensigtsmæssigt, at deltage i eller støtte private eller multi-stakeholder initiativer og social dialog om ansvarlig leverandørstyring og samtidig sikre, at sådanne initiativer tager højde for deres sociale og økonomiske indvirkninger på udviklingslande og eksisterende, internationalt anerkendte standarder.

Kommentarer til generelle politikker

1. 'Generelle politikker' er det første kapitel i *Retningslinjerne*, der indeholder specifikke anbefalinger til virksomheder. Dermed fastlægger kapitlet både stilen og de grundlæggende principper for anbefalingerne i de efterfølgende kapitler.
2. Virksomhederne opfordres til at samarbejde med regeringerne om udvikling og gennemførelse af politikker og love. Inddragelse af andre samfundsinteressenters synspunkter, hvilket indebærer både lokalsamfundets og erhvervslivets interesser, kan berige processen. Det fremhæves også, at regeringerne skal være gennemsigtige i deres relationer med virksomheder, og konsultere erhvervslivet om de samme emner. Regeringerne bør betragte virksomhederne som partnere i udviklingen og indførelsen af både frivillige og lovmæssige foranstaltninger (som *Retningslinjerne* er et eksempel på) inden for de politikområder, der berører dem.
3. Der skal ikke være nogen modsætning mellem de multinationale virksomheders aktiviteter og bæredygtig udvikling, og *Retningslinjerne* er beregnet til at fremme komplementaritet i denne forbindelse. Forbindelserne mellem økonomiske, sociale og miljømæssige fremskridt er afgørende som midler til at understøtte målet om bæredygtig udvikling.⁵
4. Kapitel IV uddyber de generelle anbefalinger vedrørende menneskerettigheder i afsnit A.2.
5. *Retningslinjerne* anerkender og understøtter ligeledes det bidrag, som de multinationale virksomheder kan yde til den lokale kapacitetsopbygning gennem deres aktiviteter i lokalsamfundene. På samme måde er anbefalingerne vedrørende opbygning af menneskelig kapital en udtrykkelig og fremadrettet anerkendelse af de personlige udviklingsmuligheder, som de multinationale virksomheder kan tilbyde deres medarbejdere, og omfatter ikke kun rekruttering, men også træning og anden medarbejderudvikling. Opbygning af menneskelig kapital dækker også principperne om ikke-diskriminerende

---

⁵ . En af de bredest accepterede definitioner af bæredygtig udvikling stammer fra Brundtland-kommissionen i 1987 kaldet "World Commission on Environment and Development (WCED)": "Menneskeheden har muligheden for at gøre udviklingen bæredygtig - til at sikre at den imødekommer de øjeblikkelige behov uden at gå på kompromis med de fremtidige generationers mulighed for at sikre deres behov."

rekrutterings- og forfremmelsesprocedurer, livslang læring og andre jobtræningsmuligheder.

6. *Retningslinjerne* anbefaler, at virksomhederne generelt undlader at forsøge at opnå undtagelser, der ikke er omfattet i de lovmæssige eller forskriftsmæssige rammer for menneskerettigheder, miljø, sundhed, sikkerhed, arbejdsmarked, beskatning og finansielle incitamenter, uden dog at forhindre en virksomheds ret til at arbejde for ændringer i de lovmæssige og forskriftsmæssige rammer. Ordlyden "eller acceptere"⁶ henleder ligeledes opmærksomheden på den rolle, som staten spiller med hensyn til at tillade sådanne undtagelser. Sådanne bestemmelser har traditionelt været rettet mod regeringerne, men her har de også direkte relevans for de multinationale virksomheder. Det er vigtigt at bemærke, at der forekommer tilfælde, hvor specifikke undtagelser fra love og andre politikker kan være i overensstemmelse med disse love af legitime hensyn til den offentlige politik. Eksempler herpå fremgår af kapitlerne om miljø og konkurrence.
7. *Retningslinjerne* anbefaler, at virksomhederne udviser god virksomhedsledelse med udgangspunkt i OECD's Principper for Virksomhedsledelse (Principles of Corporate Governance). Principperne opfordrer til beskyttelse og facilitering af udøvelsen af aktionærs rettigheder, herunder ligebehandling af aktionærer. Virksomheder skal anerkende aktionærernes rettigheder fastsat ved lov eller ved gensidige aftaler, og tilskynde et aktivt samarbejde med interessenter med henblik på at skabe velfærd, job og bæredygtige, finansielt velfunderede virksomheder.
8. Ifølge principperne skal moderselskabets bestyrelse have ansvaret for virksomhedens strategiske retning, effektiv monitorering af ledelsen og til at stå til ansvar over for virksomheden og aktionærerne, mens der samtidig tages hensyn til interessenternes interesser. Med henblik på at varetage disse ansvarsområder, skal bestyrelsen sikre integriteten af virksomhedens regnskabssystemer og systemer til finansiell rapportering, herunder uafhængig revision, passende kontrolsystemer, navnlig risikostyring, finansiell og operationel kontrol, samt overholdelse af love og relevante standarder.
9. Principperne omfatter virksomhedskoncerner, om end datterselskabers bestyrelser kan være pålagt forpligtelser i henhold til gældende lov i det land, hvor virksomheden har hjemsted. Systemer til efterlevelse og kontrol skal, hvor det er muligt, omfatte disse datterselskaber.

---

⁶ Se generelle politikker punkt 5.

Derudover skal bestyrelsens ledelsesmonitorering omfatte løbende evaluering af interne strukturer med henblik på at sikre en klar ledelsesmæssig ansvarsfordeling i hele koncernen.

10. Statsejede multinationale virksomheder er omfattet af de samme anbefalinger som privatejede virksomheder, men den offentlige kontrol er ofte mere omfattende for statsejede virksomheder. OECD's *Retningslinjer for virksomhedsledelse i statsejede virksomheder* er en nyttig og skræddersyet vejledning til denne type virksomheder, og de fremsatte anbefalinger kan skabe væsentlige forbedringer i virksomhedsledelsen.
11. Selvom det primære ansvar for at forbedre den juridiske og institutionelle regulering af området ligger hos regeringerne, kan der opnås væsentlige økonomiske gevinster ved at virksomhederne implementerer god virksomhedsledelse.
12. Et voksende netværk af ikke-statslige selvreguleringsinstrumenter og - handlinger adresserer aspekter af virksomhedernes adfærd og relationerne mellem virksomheder og samfund. Finanssektoren gennemgår en interessant udvikling i den henseende. Virksomhederne anerkender, at deres aktiviteter ofte har sociale og miljømæssige konsekvenser. Etableringen af selvregulering og ledelsessystemer i virksomheder, der ønsker at indfri disse mål – og dermed bidrage til en bæredygtig udvikling, illustrerer dette. Dernæst kan udviklingen af denne type praksis fremme konstruktive relationer mellem virksomheder og de samfund, som de opererer i.
13. Som en følge af effektiv selvregulerende praksis forventes virksomhederne at øge medarbejdernes kendskab til virksomhedens politikker. Det anbefales ligeledes at sikre beskyttelse af “whistle-blowing”-aktiviteter, der er udført i god tro, herunder beskyttelse af medarbejdere, der over for de kompetente myndigheder indberetter forhold, der er i strid med loven, som følge af virksomhedens manglende rettidige udbedring af disse forhold, eller i lyset af rimelig risiko for negative konsekvenser for deres ansættelsesforhold. Mens denne beskyttelse er særligt relevant i forbindelse med bekæmpelse af bestikkelse og negative indvirkninger på miljøet, er den også relevant i forbindelse med *Retningslinjernes* øvrige anbefalinger.
14. I forbindelse med *Retningslinjerne* skal nødvendig omhu (due diligence) forstås som en proces, der sætter virksomhederne i stand til at identificere, forebygge eller afbøde negative indvirkninger, samt redegøre for, hvordan de håndterer aktuelle og potentielle negative indvirkninger som en integreret del af virksomhedens ledelses- og risikostyringssystemer. Nødvendig omhu kan indgå i et generelt

risikostyringssystem forudsat, at det ikke blot identificerer og håndterer væsentlige risici for virksomheden selv, men også tager højde for risici for negative indvirkninger på de områder, som er dækket af *Retningslinjerne*. Potentielle negative indvirkninger skal forebygges eller afbødes, mens aktuelle negative indvirkninger skal håndteres ved at sikre genoprejsning til de berørte parter. *Retningslinjerne* omhandler både negative indvirkninger, som virksomheden forårsager eller bidrager til, eller som virksomheden er direkte forbundet til via dens aktiviteter, produkter eller serviceydelser gennem en forretningsrelation, som beskrevet i afsnit A.11 og A.12. Nødvendig omhu kan hjælpe virksomhederne til at undgå risici for sådanne negative indvirkninger. I forbindelse med denne anbefaling, skal det, at 'bidrage til' en negativ indvirkning fortolkes som et væsentligt bidrag, og hermed menes en aktivitet, der forårsager, faciliterer eller tilskynder en anden enhed til at forårsage en negativ indvirkning mens mindre eller uvæsentlige bidrag ikke er omfattet. 'Forretningsrelationer' omfatter relationer med forretningspartnere, enheder i leverandørkæden og enhver ikke-statslig eller statslig enhed, der har direkte tilknytning til virksomhedens aktiviteter, produkter eller tjenesteydelser. Anbefalingen i afsnit A.10 gælder for de forhold der er omfattet af *Retningslinjerne*, og som er relateret til en negativ indvirkning. Den gælder ikke for kapitlerne om videnskab og teknologi, konkurrence og beskatning.

15. Arten og omfanget af den nødvendige omhu, såsom de specifikke trin, der gennemføres i en given situation, vil afhænge af faktorer som virksomhedens størrelse, dens forretningsmæssige kontekst, de specifikke anbefalinger i *Retningslinjerne* og hvor alvorlig omfanget af dens negative indvirkninger er. Specifikke anbefalinger om nødvendig omhu på menneskerettighedsområdet fremgår af kapitel IV.
16. Hvis virksomheden har et stort antal leverandører, opfordres den til at afdække generelle områder, hvor risikoen for negative indvirkninger er størst, og ud fra denne risikovurdering prioritere de leverandører, der skal indgå i arbejdet med nødvendig omhu.
17. At undgå at forårsage eller bidrage til negative indvirkninger gennem virksomhedernes egne aktiviteter på områder dækket af *Retningslinjerne*, omfatter også deres aktiviteter i leverandørkæden. Der kan være tale om mange forskellige relationer i leverandørkæden, herunder blandt andet franchising, licensering og brug af underleverandører. Enhederne i leverandørkæden er ofte selv multinationale virksomheder, og dermed er de virksomheder, der opererer i eller ud fra lande der er tilsluttet erklæringen, også omfattet af *Retningslinjerne*.

18. Hvis en virksomhed identificerer en risiko for at forårsage negative indvirkninger i dens leverandørkæde, skal den træffe de nødvendige foranstaltninger for at standse eller forebygge de negative indvirkninger.
19. Hvis en virksomhed identificerer en risiko for at bidrage til en negativ indvirkning, skal den tage de nødvendige skridt til at standse eller forebygge sit bidrag og anvende sin indflydelse (leverage) til, så vidt muligt, at afbøde den tilbageværende negative indvirkning. Virksomheden betragtes som havende indflydelse i situationer, hvor den har mulighed for at foranledige ændringer i en given u hensigtsmæssig praksis hos de aktører, der forårsager negative indvirkninger.
20. For at leve op til forventningerne beskrevet i afsnit A.12 bør virksomheder, der agerer alene eller i samarbejde med andre enheder, alt efter forholdene, udnytte deres position til at påvirke enheden, der har den negative indvirkning, med henblik på at forebygge eller afbøde den negative indvirkning.
21. *Retningslinjerne* anerkender, at der er praktiske begrænsninger for virksomhedernes muligheder for at skabe ændringer i leverandørernes adfærd. Mulighederne er afhængige af produktens egenskaber, antal leverandører, leverandørkædens struktur og kompleksitet, virksomhedens markedsposition i forhold til leverandørerne eller andre enheder i leverandørkæden. Virksomhederne har dog mulighed for at påvirke leverandørerne gennem kontraktklausuler i f.eks. ledelseskontrakter, prækvalifikationskrav til potentielle leverandører, stemmerets aftaler og licens- eller franchiseaftaler. Andre faktorer der er af relevans for at fastlægge en passende reaktion på identificerede risici er, blandt andet, alvoren af, og sandsynligheden for, negative indvirkninger, og hvor afgørende leverandøren er for virksomheden.
22. Passende reaktioner i forhold til forretningsrelationen kan være at fortsætte relationen til leverandøren, mens risikoen afbødes, midlertidig suspendering af relationen, mens risikoen afbødes, eller, som sidste løsning, afbrydelse af samarbejdet med leverandøren enten efter en mislykket risikoafbødning, eller fordi virksomheden vurderer, at det er umuligt at afbøde risikoen, eller på grund af alvoren af den negative indvirkning. Virksomheden skal også tage højde for de mulige sociale og økonomiske negative indvirkninger ved en beslutning om at afbryde samarbejdet.
23. Virksomhederne kan også sammen med leverandører og andre enheder i leverandørkæden søge at forbedre deres resultater, i samarbejde med andre interessenter, blandt andet via medarbejdertræning og andre former for kapacitetsopbygning, samt at støtte integration af principper for ansvarlig virksomhedsadfærd i overensstemmelse med

Retningslinjerne i deres forretningspraksis. Hvis leverandørerne har flere kunder, og måske er underlagt modsatrettede krav fra forskellige købere, opfordres virksomhederne til, uden at indgå i konkurrencebegrænsende foranstaltninger, at deltage i branchesamarbejder med andre virksomheder, som har samme leverandører, med henblik på at koordinere deres leverandørpolitik og risikostyringsstrategier, herunder blandt andet via informationsudveksling.

24. Virksomhederne opfordres også til at deltage i private eller multi-stakeholder initiativer og social dialog om ansvarlig leverandørstyring, for eksempel som en del af den proaktive dagsorden, der følger af OECD Rådets beslutning vedrørende OECD's *Retningslinjer for Multinationale Virksomheder* og tilhørende Procedurevejledning.
25. Samarbejde og inddragelse af interessenter omfatter interaktive samarbejdsprocesser med de relevante interessenter i form af for eksempel møder og høringer. Et effektivt samarbejde med interessenter er kendetegnet ved tovejskommunikation og bygger på god tro mellem parterne. Samarbejdet kan være særligt gavnligt i planlægnings- og beslutningsfaserne i projekter eller andre aktiviteter, der for eksempel involverer omfattende udnyttelse af land- eller vandressourcer, der kan have stor indvirkning på lokalsamfundet.
26. Afsnit B.1 omhandler et vigtigt område, der er under udvikling. Det fastlægger ikke nye standarder og forudsætter heller ikke, at sådanne udarbejdes. Det anerkendes, at virksomheder har interesser, der vil blive påvirket, og at deres deltagelse sammen med andre interessenter i diskussioner om forhold i *Retningslinjerne* kan give dem og andre en bedre indsigt i problemstillingerne og yde et positivt bidrag. Det anerkendes, at forholdene kan have mange dimensioner og understreger, at samarbejde bør foregå i relevante fora. Det er uden forbehold over for regeringernes holdninger til e-handel under World Trade Organisation (WTO). Det har ikke til formål at tilsidesætte andre vigtige offentlige, politiske interesser der kan være knyttet til internetbrug, og som bør blive taget til efterretning.⁷ Endelig, lige som det gælder for *Retningslinjerne* generelt, er det ikke hensigten at skabe modstridende krav for virksomhederne i overensstemmelse med afsnit 2 og 8 i *Retningslinjernes* kapitel I. Begreber og Principper.

---

⁷. Nogle lande er i denne sammenhæng tilsluttet "Tunis Agenda for the Information Society" fra 2005.

27. Endelig er det vigtigt at bemærke, at selvregulering og andre initiativer af lignende art, herunder *Retningslinjerne*, ikke må medføre en ulovlig konkurrencebegrænsning ligesom de ikke kan sættes i stedet for gældende lov og bestemmelser vedtaget af regeringerne. Det forudsættes, at de multinationale virksomheder skal undgå eventuelle handels- og investeringsforvridende virkninger af bestemmelser og selvreguleringspraksis, når disse udarbejdes.

III. Offentliggørelse af oplysninger

1. Virksomhederne skal sikre, at rettidig og korrekt information udsendes om alle væsentlige aspekter af deres aktiviteter, struktur, finansielle situation, resultater, ejerskab og ledelse. Oplysningerne skal offentliggøres for hele virksomheden hvor relevant, også for de enkelte forretningsområder eller geografiske områder. Virksomhedens kommunikationspolitik skal udformes i overensstemmelse med virksomhedens branche, størrelse og geografiske placering, og skal samtidig tage højde for omkostninger, fortrolighedshensyn og andre konkurrencehensyn.
2. Virksomhedens kommunikationspolitik skal omfatte, men ikke afgrænses til, væsentlige oplysninger om:
  - a) virksomhedens regnskab og driftsresultat;
  - b) virksomhedens målsætninger;
  - c) oplysninger om større aktionærer og stemmerettigheder, herunder eventuel koncernstruktur og interne relationer mellem koncernselskaber samt kontrolmekanismer;
  - d) aflønning af bestyrelse og topledelse, samt oplysninger om bestyrelsesmedlemmer, herunder kvalifikationer, udvælgelsesproces, andre direktionsanliggende, samt om de enkelte bestyrelsesmedlemmer af bestyrelsen betragtes som uafhængige;
  - e) relevante selskabstransaktioner;
  - f) forudseelige risikofaktorer;
  - g) forhold vedrørende medarbejdere og andre interessenter;
  - h) ledelsesstrukturer og -politikker, navnlig indholdet af eventuelle kodeks eller politikker for god virksomhedsledelse og processen til implementering heraf.
3. Virksomhederne opfordres til at udsende yderligere oplysninger, som kan inkludere:

- a) erklæringer om virksomhedens ledelsesværdier eller adfærdskodeks beregnet til offentliggørelse, herunder information om virksomhedens politikker på områder dækket af *Retningslinjerne*, hvis det er relevant i forhold til virksomhedens aktiviteter;
  - b) politikker og andre adfærdskodeks, som virksomheden følger, datoen for deres vedtagelse og en oversigt over de lande og forretningsenheder, som de gælder for;
  - c) status på overholdelse og implementering af egne værdier og kodekser;
  - d) oplysninger om intern revision, risikostyring og systemer til sikring af regeloverholdelse;
  - e) oplysninger om forholdet til medarbejdere og andre interessenter.
4. Virksomhederne skal anvende høje kvalitetsstandarder for regnskabsaflæggelsen og for offentliggørelsen af finansielle og ikke-finansielle oplysninger, herunder rapportering på det miljømæssige og sociale område, når sådan rapportering foretages. Standarder og politikker for indsamling og offentliggørelse af oplysningerne skal oplyses. En årlig revision bør gennemføres af en uafhængig, kompetent og kvalificeret revisor med henblik på at give bestyrelsen og aktionærer en eksternt og objektiv redegørelse for, at regnskaberne giver et retvisende billede af virksomhedens økonomiske situation og resultater på alle væsentlige områder.

Kommentarer til offentliggørelse af oplysninger

28. Formålet med kapitlet er at fremme et bedre kendskab til de multinationale virksomheders forretningsaktiviteter. Det er vigtigt for en række brugere - fra aktionærer og den finansielle sektor, til andre grupper såsom medarbejdere, lokalsamfund, interessegrupper, regeringer og samfundet i almindelighed - at have klare og fyldestgørende oplysninger om virksomhederne. For at sikre et større offentligt kendskab til virksomhederne og deres interaktion med det omgivende samfund og miljø, skal virksomhederne arbejde gennemsigtigt og ansvarligt, og tilgodese offentlighedens stigende krav til information om virksomhedens forhold.
29. De oplysninger, der lægges vægt på i kapitlet, adresserer to hovedområder om rapportering af ikke-finansielle oplysninger. Det første sæt af anbefalinger er identisk med de områder for offentliggørelse af oplysninger der fremgår af OECD's principper for god virksomhedsledelse. Noterne hertil indeholder yderligere

vejledning, og anbefalingerne i *Retningslinjerne* bør udformes i overensstemmelse med dem. Det første sæt anbefalinger kan suppleres med et andet sæt af anbefalinger om offentliggørelse af oplysninger, som virksomhederne opfordres til at følge. Disse anbefalinger vedrører primært børsnoterede selskaber. I det omfang det vurderes relevant i forhold til virksomhedernes branche, størrelse og geografiske placering, kan anbefalingerne også være et nyttigt redskab til at styrke virksomhedsledelsen i ikke-børsnoterede selskaber, for eksempel privatejede eller statsejede virksomheder.

30. Anbefalingerne om offentliggørelse af oplysninger har ikke til hensigt, at pålægge virksomhederne urimelige administrative byrder eller omkostninger. Virksomhederne forventes heller ikke at offentliggøre information, der kan skade deres konkurrenceposition, medmindre offentliggørelsen er nødvendig for at skabe grundlag for fuldt informerede investeringsbeslutninger og for at undgå at vildlede investorer. For at afgøre hvilke oplysninger der som minimum bør offentliggøres, anvender *Retningslinjerne* et væsentlighedsprincip. Væsentlige oplysninger defineres som oplysninger, hvor udeladelse eller fejlinformation kan have indflydelse på informationsmodtagernes økonomiske beslutninger.
31. *Retningslinjerne* indeholder også en generel bemærkning om, at oplysningerne skal udarbejdes og offentliggøres i overensstemmelse med høje kvalitetsstandarder for regnskabsaflæggelse og offentliggørelse af finansielle og ikke-finansielle oplysninger. Hermed får investorerne væsentligt forbedrede muligheder for at overvåge virksomheden ved at sikre større pålidelighed og sammenlignelighed i de udsendte rapporter, samt større indsigt i virksomhedens resultater. Den årlige uafhængige revision, der anbefales i *Retningslinjerne*, skal bidrage til større kontrol og bedre regeloverholdelse i virksomhederne.
32. Offentliggørelse af oplysninger omhandler to områder. Det første sæt anbefalinger omhandler rettidig og korrekt offentliggørelse af oplysninger om alle væsentlige emner vedrørende koncernen, herunder økonomi, resultater, ejerskab og ledelse af virksomheden. Virksomhederne forventes også at offentliggøre fyldestgørende oplysninger om aflønning af bestyrelsesmedlemmer og topledelse (enten enkeltvis eller samlet). Hermed får investorerne mulighed for at foretage en retvisende vurdering af omkostninger og fordele ved aflønningsstrukturen samt den effekt, eventuelle incitamentsprogrammer såsom aktieoptionsprogrammer har på virksomhedens resultat. Yderligere oplysninger der bør offentliggøres er relaterede til virksomhedstransaktioner og væsentlige, forudsigelige risikofaktorer,

samt væsentlige forhold vedrørende medarbejdere og andre interessenter.

33. *Retningslinjerne* tilskynder også virksomheder til at følge nogle anbefalede praksisser for offentliggørelse af oplysninger og kommunikation på områder, hvor standarderne for rapportering fortsat er under udvikling, som for eksempel rapportering om arbejdsmarked, miljø og risici. Dette er særligt tilfældet i forhold til udledning af drivhusgasser, hvor overvågningen udvides til at dække direkte og indirekte udledning og nuværende og fremtidig udledning for hele koncernen og for de enkelte produkter. Biodiversitet er et andet eksempel. Mange virksomheder offentliggør allerede en række oplysninger ud over de regnskabsmæssige, og kommunikation af den type oplysninger ses som en del af dokumentationen af virksomhedens samfundsansvarlige praksis. I nogle tilfælde kan denne anden type af offentliggørelse af oplysninger - eller kommunikation til offentligheden og andre parter, der direkte påvirkes af virksomhedens aktiviteter - vedrøre andre enheder end dem, der dækkes af virksomhedens regnskabsoplysninger. Oplysningerne kan for eksempel også dække leverandørers, underleverandørers og joint venture-partneres aktiviteter. Det har især betydning med hensyn til at monitorere overførselen af miljøskadelige aktiviteter til partnere.
34. Mange virksomheder har vedtaget procedurer, der skal sikre deres overholdelse af love og standarder for virksomhedsadfærd, og sikre gennemsigtighed i deres aktiviteter. Et stigende antal virksomheder indfører frivillige adfærdskodekser, der skal synliggøre virksomhedens etiske værdier på områder som miljø, menneskerettigheder, arbejdsmarkedsstandarder, forbrugerbeskyttelse og beskatning. Der indføres eller udvikles særlige ledelsessystemer, hvis formål er at sikre overholdelsen af virksomhedens etiske standarder og adfærdskodeks. Det kan være informationssystemer, driftsprocedurer og træningskrav. Virksomhederne samarbejder med NGO'er og mellemstatslige organisationer om at udvikle standarder for rapportering, der kan styrke virksomhedernes kommunikation om, hvordan deres aktiviteter bidrager til den bæredygtige udvikling (eksempelvis "Global Reporting Initiative").
35. Virksomhederne opfordres til at sikre nem og billig adgang til de offentliggjorte oplysninger og overveje brug af informationsteknologier til formålet. Oplysninger, der stilles til rådighed for brugere på hjemmemarkedet, skal også være tilgængelige for alle øvrige interesserede brugere. Virksomhederne kan derudover træffe særlige foranstaltninger for at gøre oplysningerne tilgængelige for grupper, der

ikke har adgang til de trykte medier (f.eks. fattigere samfundsgrupper, der påvirkes direkte af virksomhedens aktiviteter).

IV. Menneskerettigheder

Stater har pligt til at beskytte menneskerettighederne. Indenfor rammerne af de internationalt anerkendte menneskerettigheder, de internationale menneskerettighedsforpligtelser, der gælder for de lande, hvor virksomhederne opererer, samt relevante nationale love og regler, skal virksomheder:

1. Respektere menneskerettighederne, hvilket betyder, at de skal undlade at gøre indgreb i andres menneskerettigheder og håndtere negative indvirkninger (adverse impacts)⁸ på menneskerettighederne, som de er involveret i.
2. Undgå at forårsage eller bidrage til negative indvirkninger på menneskerettighederne som en del af deres egne aktiviteter, og håndtere sådanne indvirkninger, når de forekommer.
3. Afsøge måder hvorpå de kan forebygge eller afbøde negative indvirkninger på menneskerettighederne, som er direkte forbundet med deres egne forretningsaktiviteter, produkter eller tjenesteydelser gennem en forretningsrelation, også selvom de ikke selv bidrager til disse indvirkninger.
4. Have en politik, der forpligter dem på at respektere menneskerettighederne.
5. Udvide nødvendig omhu (due diligence) på menneskerettighedsområdet i et omfang afstemt efter deres virksomheds størrelse, karakteren af og konteksten for deres aktiviteter, samt alvoren af deres risici for negative indvirkninger på menneskerettighederne,

---

⁸ I oversættelsen af 'adverse impacts on human rights' kan man på dansk bruge 'negative indvirkninger på menneskerettighederne' synonymt med udtryk som 'negative påvirkninger' og 'negativ indflydelse'. Der gøres opmærksom på, at 'krænkelser', 'overtrædelser' og 'manglende overholdelse' af menneskerettighederne ikke er korrekte oversættelser, med mindre der er tale om særligt grove indvirkninger, der kan være strafbare for virksomheder under international strafferet.

6. Sikre eller samarbejde gennem legitime processer om at sikre genoprejsning i de tilfælde, hvor de identificerer, at de har forårsaget eller bidraget til negative indvirkninger på menneskerettighederne.

Kommentarer til Menneskerettigheder

36. Kapitlet indledes med et afsnit, der definerer rammerne for de specifikke anbefalinger vedrørende virksomhedernes respekt for menneskerettighederne. Det tager udgangspunkt i FN's ramme for menneskerettigheder og erhverv "Protect, Respect and Remedy" og følger de dertilhørende retningslinjer for dens implementering (FN's Retningslinjer for Erhvervsliv og Menneskerettigheder).
37. Indledningen og første afsnit anerkender, at stater har pligt til at beskytte menneskerettighederne, og at virksomheder, uanset deres størrelse, sektor, forretningsmæssige kontekst, ejerskab og struktur, skal respektere menneskerettighederne overalt, hvor de driver forretning. Respekt for menneskerettighederne er en global standard for virksomheders forventede adfærd, som er uafhængig af staternes evne og/eller vilje til at opfylde deres forpligtelser på menneskerettighedsområdet, og den begrænser på ingen måde staternes forpligtelse.
38. En stats forsømmelse af enten at håndhæve relevante nationale love, eller at implementere internationale menneskerettighedsforpligtelser nationalt, eller det faktum, at en stat kan handle i modstrid med sådanne love eller internationale forpligtelser, påvirker ikke forventningen om, at virksomhederne respekterer menneskerettighederne. I lande, hvor nationale love og regler er i modstrid med internationalt anerkendte menneskerettigheder, skal virksomhederne finde måder hvorpå de i videst muligt omfang kan respektere menneskerettighederne uden dog at overtræde de nationale love, i overensstemmelse med afsnit 2 i kapitlet om koncepter og principper.
39. I alle tilfælde og uafhængigt af det land og den specifikke kontekst, hvor virksomhederne har deres aktiviteter, skal der som minimum være en reference til de internationalt anerkendte menneskerettigheder som de er fastlagt i FN's Grundlæggende Rettigheder (International Bill of Human Rights), der består af Verdenserklæringen om Menneskerettigheder og de primære menneskerettighedsinstrumenter, hvori den er kodificeret: Den Internationale Konvention om Civile og Politiske Rettigheder og Den Internationale Konvention om Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder samt principperne fastlagt i ILO's Erklæring om Grundlæggende Arbejdstagerrettigheder fra 1998.

40. Virksomheder kan have negativ indvirkning på hele spektret af internationalt anerkendte menneskerettigheder. I praksis vil der være større risiko for negative indvirkninger på nogle menneskerettigheder end andre i en given branche eller kontekst, og disse vil derfor være genstand for øget opmærksomhed. Forholdene kan dog ændre sig og derfor bør virksomhederne regelmæssigt gennemgå alle menneskerettighederne. Afhængigt af omstændighederne kan det være relevant for virksomhederne at overveje at indføre supplerende standarder. For eksempel bør virksomhederne respektere menneskerettighederne for enkeltpersoner, der tilhører bestemte grupper eller befolkninger, der kræver særlig opmærksomhed, i tilfælde, hvor virksomhederne kan have negative indvirkninger på disse personers menneskerettigheder. I den sammenhæng indeholder FN-instrumenterne nærmere definitioner af menneskerettigheder for oprindelige folk, personer tilhørende nationale eller etniske, religiøse og sproglige minoriteter, kvinder, børn, personer med handicap samt udenlandske arbejdstagere og deres familier. Derudover bør virksomhederne i tilfælde af væbnede konflikter overholde de standarder, der er fastlagt i international humanitær folkeret, og som kan hjælpe virksomhederne til, at undgå risikoen for at forårsage eller bidrage til negative indvirkninger på menneskerettighederne, når de driver virksomhed under sådanne vanskelige forhold.
41. I afsnit 1 beskrives det, at håndteringen af aktuelle og potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne indebærer at tage passende foranstaltninger for at identificere, forebygge, hvor det er muligt, og afbøde potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne, sikre genoprejsning i forbindelse med aktuelle indvirkninger samt dokumentere, hvordan de negative indvirkninger håndteres. Begrebet 'påvirke' refererer til den negative indvirkning, som en virksomhed kan have på enkeltpersoners menneskerettigheder.
42. Afsnit 2 anbefaler, at virksomhederne i konteksten af deres egne aktiviteter skal undgå at forårsage eller bidrage til negative indvirkninger på menneskerettighederne, og håndtere sådanne negative indvirkninger, når de forekommer. 'Aktiviteter' omfatter både aktive handlinger og undladelser. Hvis en virksomhed forårsager, eller der er risiko for, at den kan komme til at forårsage en negativ indvirkning på menneskerettighederne, skal den tage de nødvendige skridt til at standse eller forebygge den negative indvirkning. Hvis en virksomhed bidrager til, eller der er risiko for, at den bidrager til, en sådan negativ indvirkning, skal virksomheden tage de nødvendige skridt til at standse eller forebygge sit bidrag, og bruge sin indflydelse (leverage) til at afbøde resterende negative indvirkninger i videst muligt omfang.

Virksomheden betragtes som havende indflydelse i situationer, hvor den har mulighed for, at foranledige ændringer af praksis hos aktører, der forårsager negative indvirkninger på menneskerettighederne.

43. Afsnit 3 omhandler mere komplekse situationer, hvor en virksomhed ikke direkte bidrager til en negativ indvirkning på menneskerettighederne, men hvor en negativ indvirkning alligevel har direkte forbindelse til dens forretningsmæssige aktiviteter, produkter, tjenesteydelser som følge af dens forretningsrelationer med andre aktører. Formålet med afsnit 3 er ikke at flytte ansvaret fra den enhed, der forårsager den negative indvirkning på menneskerettighederne, til den virksomhed, den har en forretningsmæssig relation til. Ifølge ordlyden i afsnit 3 skal virksomheder, der agerer alene eller i samarbejde med andre enheder, alt efter forholdene udnytte sin position til at påvirke den enhed, der forårsager den negative indvirkning, med henblik på at forebygge eller afbøde den negative indvirkning. 'Forretningsrelationer' omfatter relationer med forretningspartnere, aktører i leverandørkæden og andre statslige eller ikke-statslige aktører, der har direkte tilknytning til dens forretningsaktiviteter, produkter eller tjenesteydelser. Blandt de faktorer, der tages i betragtning ved fastlæggelse af 'passende handling' i sådanne situationer, er virksomhedens grad af indflydelse på den pågældende aktør, hvor vigtig relationen er for virksomheden, den negative indvirknings alvor, samt om en eventuel afbrydelse af forretningsrelationen i sig selv vil have negative indvirkninger på menneskerettighederne .
44. Afsnit 4 anbefaler, at virksomhederne beskriver deres tilslutning til at overholde menneskerettighederne i en politik der: (i) er godkendt af virksomhedens øverste ledelse, (ii) underbygges af relevant intern og/eller eksternt ekspertise, (iii) fastlægger virksomhedens forventninger på menneskerettighedsområdet til medarbejdere, forretningspartnere og andre parter med direkte tilknytning til virksomhedens forretningsaktiviteter, produkter eller tjenesteydelser, (iv) er offentligt tilgængelig og kommunikeret internt og eksternt til alle medarbejdere, forretningspartnere og andre relevante parter, (v) afspejles i virksomhedens operationelle politikker og procedurer med henblik på at sikre implementering og indarbejdelse i hele virksomheden.
45. Afsnit 5 anbefaler, at virksomhederne udviser nødvendig omhu (due diligence) på menneskerettighedsområdet. Dette indebærer, at der foretages en vurdering af virksomhedens aktuelle og potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne, at resultaterne indarbejdes og iværksættes handlinger, at de iværksatte handlinger monitoreres og at der kommunikeres om, hvordan de negative indvirkninger håndteres. Denne 'nødvendige omhu' på menneskerettighedsområdet kan indgå i

virksomhedens generelle risikostyring forudsat, at denne ikke blot identificerer og håndterer væsentlige risici for virksomheden, men også tager højde for risici for rettighedshaverne. Nødvendig omhu er en kontinuerlig proces netop fordi negative indvirkninger på menneskerettighederne kan udvikle sig over tid i takt med, at virksomhedens aktiviteter og omgivelser forandrer sig. Supplerende vejledning vedrørende processen om nødvendig omhu, herunder i forhold til leverandørkæder og konkret håndtering af risici i leverandørkæder, fremgår af afsnit A.10 til A.12 i kapitlet om generelle politikker og kommentarerne hertil.

46. Når en virksomhed gennem sin nødvendige omhu på menneskerettighedsområdet eller på andre måder identificerer, at den har forårsaget eller bidraget til en aktuell negativ indvirkning på menneskerettighederne, anbefaler *Retningslinjerne*, at virksomheden har processer på plads for at sikre genoprejsning. Nogle situationer kræver samarbejde med retslige eller statslige ikke-retslige mekanismer. I andre situationer kan klagemekanismer, som er knyttet direkte til virksomhedens aktiviteter og er åbne for de personer, der potentielt kan blive påvirket af virksomhedens aktiviteter, være et effektivt middel til at sikre genoprejsning, forudsat at de opfylder centrale kriterier om: legitimitet, tilgængelighed, forudsigelighed, ligeværdighed, kompatibilitet med *Retningslinjerne* samt gennemsigtighed, og at de baseres på dialog og involvering med henblik på at finde fælles løsninger. Disse klagemekanismer på det operationelle niveau kan administreres af en virksomhed alene eller i samarbejde med andre interessenter, og de kan udgøre en kilde til løbende læring på området. Klagemekanismer på det operationelle niveau må ikke bruges til at underminere fagforeningernes rolle i håndteringen af arbejdsmarkedskonflikter, og de må ligeledes ikke hindre adgangen til retlige eller ikke-retlige klagemekanismer, herunder de nationale kontaktpunkter etableret i henhold til *Retningslinjerne*.

V. Beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold

Indenfor rammerne af gældende love og bestemmelser, arbejdsmarkedsrelationer, ansættelsespraksis og gældende internationale arbejdsmarkedsstandarder skal virksomhederne:

1. a) Respektere de multinationale virksomheders arbejdstageres ret til at etablere eller indmelde sig i fagforeninger og faglige organisationer efter eget valg.
  - b) Respektere de multinationale virksomheders arbejdstageres ret til at lade sig repræsentere ved fagforeninger og faglige foreninger efter deres eget valg ved kollektive overenskomstforhandlinger og indgå i konstruktive forhandlinger, enten individuelt eller gennem arbejdsgiverorganisationer med sådanne repræsentanter med henblik på at nå til enighed vedrørende aftaler om ansættelsesvilkår.
  - c) Bidrage til effektiv afskaffelse af børnearbejde, og træffe øjeblikkelige og effektive foranstaltninger til at sikre forbud mod og afskaffelse af de værste former for børnearbejde omgående.
  - d) Bidrage til afskaffelsen af alle former for tvangsarbejde, og træffe nødvendige foranstaltninger til at sikre at tvangsarbejde ikke forekommer i deres virksomhed.
  - e) Gennem alle virksomhedens aktiviteter følge principperne for lige muligheder og ligebehandling i ansættelse, og undlade at udsætte medarbejderne for diskrimination i ansættelsen på baggrund af race, hudfarve, køn, religion, politisk overbevisning, nationalt tilhørsforhold eller social oprindelse eller anden status medmindre særbehandling på baggrund af medarbejdernes egenskaber understøtter regeringens vedtagne politikker med det specifikke formål at fremme ligestilling i ansættelsesmuligheder, eller vedrører jobspecifikke krav.
2. a) Tilbyde de faciliteter til arbejdstagernes repræsentanter som er nødvendige for at understøtte udarbejdelsen af effektive overenskomster.

- b) Tilvejebringe de oplysninger til arbejdstagernes repræsentanter, der er nødvendige for meningsfulde forhandlinger om ansættelsesforhold.
  - c) Tilvejebringe oplysninger til arbejdstagerne og deres repræsentanter, der giver et retvisende og rimeligt billede af enhedens resultater, eller, hvor det er hensigtsmæssigt, virksomhedens samlede resultat.
3. Fremme høringsprocedurer og samarbejde mellem arbejdsgivere og arbejdstagere og deres repræsentanter om anliggender af fælles interesse.
4. a) Overholde standarder for beskæftigelse og arbejdsmarkedsrelationer, der som minimum er lige så fordelagtige som de standarder, der følges af tilsvarende arbejdsgivere i værtslandet.
- b) Når multinationale virksomheder opererer i udviklingslande, hvor sammenlignelige arbejdsgivere ikke findes, tilbyde de bedst mulige lønninger, goder og arbejdsvilkår inden for rammerne af regeringens fastlagte politik. De skal stå i forhold til virksomhedens økonomiske situation, og skal som minimum opfylde arbejdstagerens og dennes families basale behov.
- c) Træffe passende foranstaltninger til at sikre sundhed og sikkerhed på arbejdspladserne.
5. I forbindelse med deres forretningsaktiviteter, i videst muligt omfang ansætte lokal arbejdskraft og tilbyde træning med henblik på at forbedre kvalifikationsniveauerne i samarbejde med medarbejderrepræsentanterne og, hvor det er passende, med relevante regeringsmyndigheder,
6. Når der overvejes væsentlige ændringer, som kan have en betydelig beskæftigelseseffekt, navnlig ved lukning af enheder med deraf følgende kollektive afskedigelser, skal ændringerne varsles med en rimelig tidsfrist over for medarbejderrepræsentanterne i virksomheden og deres organisationer samt eventuelt de relevante regeringsmyndigheder. Der skal også samarbejdes med medarbejderrepræsentanter og relevante regeringsmyndigheder om at afbøde de negative indvirkninger mest muligt. Alt efter omstændighederne i den konkrete situation vil det være passende, hvis ledelsen har mulighed for at varsle ændringerne inden den endelige beslutning træffes. Andre fremgangsmåder kan også benyttes for at få et meningsfuldt samarbejde med henblik på at begrænse effekterne af sådanne beslutninger.
7. Under almindelige forhandlinger med arbejdstagernes repræsentanter vedrørende ansættelsesvilkår, eller når arbejdstagerne udøver deres ret

til at organisere sig, undlade at true med at forflytte hele eller dele af en forretningsenhed fra det pågældende land eller forflytte arbejdstagere fra virksomhedens enheder i andre lande for at påvirke forhandlingerne til egen fordel eller begrænse organisationsfriheden.

8. Give autoriserede repræsentanter for arbejdstagerne mulighed for at forhandle overenskomster eller arbejdsmarkedsspørgsmål og give parterne mulighed for i sager af fælles interesse at rådføre sig med repræsentanter for ledelsen, der er autoriserede til at træffe beslutninger i den type sager.

Kommentarer til beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold

47. Kapitlet indledes med et afsnit, der refererer til "gældende" love og bestemmelser, og hermed understreges det, at multinationale virksomheder, når de opererer i et givent lands jurisdiktion, kan være underlagt nationale og internationale bestemmelser vedrørende beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold. Begreberne "arbejdsmarkedsrelationer" og "ansættelsespraksis" er tilstrækkeligt brede til, at kunne fortolkes på forskellige måder afhængigt af forskellige nationale forhold – for eksempel forskellige forhandlingsmuligheder, der tilbydes arbejdstagerne ifølge nationale love og bestemmelser.
48. Den Internationale Arbejdsorganisation (ILO) er det kompetente organ, der fastlægger og håndterer internationale arbejdsmarkedsstandarder, og som fremmer de grundlæggende rettigheder på arbejdspladsen ifølge ordlyden i ILO's Erklæring om Grundlæggende Arbejdstagerrettigheder fra 1998. Som et frivilligt instrument kan *Retningslinjerne* spille en rolle med hensyn til, at højne de multinationale virksomheders overholdelse af disse standarder og principper. Ordlyden i dette kapitel af *Retningslinjerne* afspejler de relevante bestemmelser i ILO's Erklæring fra 1998 samt i ILO's trepartserklæring om principperne vedrørende de multinationale virksomheder og socialpolitikken fra 1977, der senest er blevet revideret i 2006 (ILO MNE-erklæringen). ILO MNE-erklæringen fastlægger principper vedrørende beskæftigelse, træning, arbejdsvilkår og arbejdsmarkedsrelationer, hvorimod OECD's *Retningslinjer* dækker alle vigtige aspekter af virksomhedernes adfærd. OECD's *Retningslinjer* og ILO MNE-erklæringen beskriver den adfærd, der forventes af virksomhederne og hensigten er, at de skal anvendes parallelt uden at være i modstrid med hinanden. ILO MNE-erklæringen kan derfor anvendes som uddybning af *Retningslinjerne*, da de er mere udførlige. Ansvar for opfølgingsprocedurerne fastlagt i ILO MNE-erklæringen og *Retningslinjerne* ligger dog hos forskellige institutioner.

49. Den terminologi, der anvendes i kapitel V stemmer overens med den, der anvendes i ILO MNE-erklæringen. Termerne "de multinationale virksomheders arbejdstagere" (workers employed by) og "deres ansatte" (workers in their employment) anvendes med samme betydning som i ILO MNE-erklæringen. Termerne refererer til arbejdstagere, der er "i et ansættelsesforhold i en multinational virksomhed". Virksomheder, der ønsker at forstå deres ansvar ifølge kapitel V, kan anvende den ikke udtømmende liste over indikatorer i ILO's henstilling nr. 198 fra 2006, afsnit 13 (a) og (b) som hjælp til at fastslå, hvorvidt der i en given situation foreligger et ansættelsesforhold ifølge *Retningslinjerne*. Derudover anerkendes det, at ansættelsesaftaler ændres og udvikler sig over tid, og at virksomhederne forventes at strukturere deres ansættelsesforhold sådan, at de undgår at støtte, fremme eller medvirke til uigennemskuelig ansættelsespraksis. Uigennemskuelig ansættelsespraksis forekommer, når en arbejdsgiver indgår i relationer ud over rene ansættelsesforhold, så personens reelle retslige status sløres.
50. Disse anbefalinger har ingen indvirkning på reelle civile og kommercielle relationer, men skal i stedet sikre, at personer i et ansættelsesforhold har den beskyttelse, de er berettiget til ifølge *Retningslinjerne*. Det anerkendes, at i tilfælde, hvor der ikke foreligger et ansættelsesforhold, forventes virksomhederne stadig at udvise risikobaseret nødvendig omhu og følge anbefalingerne vedrørende leverandørstyring i afsnit A.10 til A.13 i kapitel II, Generelle politikker.
51. Afsnit 1 i dette kapitel afspejler de fire grundlæggende principper og rettigheder på arbejdspladsen, der beskrives i ILO-erklæringen fra 1998, nemlig foreningsfrihed og retten til kollektive forhandlinger, effektiv bekæmpelse af børnearbejde, afskaffelse af alle former for tvangsarbejde og ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv. Disse principper og rettigheder er beskrevet som konkrete rettigheder og forpligtelser i ILO's konventioner og betragtes som grundlæggende.
52. Afsnit 1c) anbefaler, at de multinationale virksomheder bidrager til effektiv bekæmpelse af børnearbejde i den betydning, som fremgår af ILO-erklæringen fra 1998 og ILO's konvention nr. 182 om de groveste former for børnearbejde. Konvention nr. 138 og henstilling nr. 146 (begge vedtaget i 1973) vedrørende mindstealder for ansættelse er ILO-instrumenter om børnearbejde, som har været gældende i mange år. Gennem de multinationale virksomheders ansættelsespolitik, udbud af vellønnede job af høj kvalitet og deres bidrag til den økonomiske vækst kan de yde et positivt bidrag til at fjerne de grundlæggende årsager til fattigdom generelt og børnearbejde i særdeleshed. Det er vigtigt at

anerkende og fremme de multinationale virksomheders rolle med hensyn til at finde varige løsninger på problemerne med børnearbejde. I den sammenhæng er indsatsen for at hæve uddannelsesniveaet for børn i værtslandene særligt vigtig.

53. Afsnit 1d) anbefaler, at virksomhederne bidrager til afskaffelse af alle former for tvangsarbejde. Det er endnu et af principperne udledt fra ILO-erklæringen fra 1998. Referencen til denne kernearbejdstagerrettighed baseres på ILO-konvention nr. 29 fra 1930 og 105 fra 1957. Konvention nr. 29 pålægger regeringerne at "afskaffe alle former for tvangsarbejde inden for den kortest mulige periode", og konvention nr. 105 kræver, at de skal "afskaffe og undlade at benytte nogen form for tvangsarbejde" til en række navngivne formål (for eksempel som middel til politisk tvang eller strafarbejde), og "at træffe effektive foranstaltninger til at sikre øjeblikkelig og fuldstændig afskaffelse [heraf]". Samtidig underforstås det, at ILO er det kompetente organ til at behandle de problemstillinger, der er i forbindelse med fængselsarbejde, særligt vedrørende ansættelse af indsatte hos (eller at stille dem til rådighed for) privatpersoner, i virksomheder eller i foreninger.
54. Henvisningen til princippet om ligebehandling i beskæftigelse og erhverv i afsnit 1e gælder ved blandt andet ansættelse, opgavetildeling, afskedigelse, aflønning og personalegoder, forfremmelse, overførelse eller forflytning, firing, træning og pension. Listen over ugyldige grunde til forskelsbehandling, der er sammensat på baggrund af ILO-konvention nr. 111 fra 1958, ILO's konvention om moderskabsbeskyttelse nr. 183 fra 2000, konvention 159 fra 1983 om beskæftigelse af handicappede, henstilling nr. 162 fra 1980 om ældre arbejdstagere og henstilling nr. 200 vedrørende HIV og AIDS på arbejdspladsen fra 2010, fastslår, at enhver form for forskelsbehandling, udelukkelse eller præference med baggrund heri, udgør en overtrædelse af de nævnte konventioner, anbefalinger og bestemmelser. Begrebet "anden status" refererer i konteksten af *Retningslinjerne* til tilhørsforhold til fagforening og personlige karakteristika som alder, handicap, graviditet, civilstand, seksuel orientering eller HIV-status. Ifølge bestemmelserne i afsnit 1e forventes virksomhederne at fremme lige muligheder for kvinder og mænd med særlig vægt på brug af samme kriterier for udvælgelse, aflønning og forfremmelse samt undladelse af diskrimination eller afskedigelse på baggrund af ægteskab, graviditet eller forældreskab.
55. Ifølge kapitlets afsnit 2c) forventes oplysninger videregivet af virksomhederne til medarbejderne eller deres repræsentanter, at give et "retvisende og rimeligt billede" af virksomhedens situation. Det

vedrører følgende: virksomhedens struktur, dens økonomiske og finansielle situation og fremtidsudsigter, ansættelsestendenser og forventede væsentlige driftsmæssige ændringer under hensyntagen til legitime fortrolighedshensyn. Fortrolighedshensyn kan indebære, at oplysningerne om visse punkter ikke videregives eller videregives i begrænset omfang.

56. Henvisningen til arbejdstagerdeltagelse via høringsprocedurer i kapitlets afsnit 3 baseres på ILO's henstilling nr. 94 fra 1952 om høringsprocedurer og samarbejde mellem arbejdsgivere og arbejdstagere på virksomhedsniveau. Afsnittet baseres derudover på en bestemmelse i ILO MNE-erklæringen. Høringsprocedurerne må ikke træde i stedet for arbejdstagernes ret til at forhandle ansættelsesvilkår og -betingelser. Afsnit 8 indeholder ligeledes en anbefaling om høringsprocedurer vedrørende ansættelsesformer.
57. I afsnit 4 forudsættes det, at standarder for beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold omfatter aftaler om aflønning og arbejdstid. Afsnittet om arbejdsmiljø indebærer, at de multinationale virksomheder forventes at følge eksisterende lovmæssige standarder og industrinormer med henblik på at minimere risikoen for ulykker og arbejdsrelateret sygdom, der skyldes, har sammenhæng med eller opstår i forbindelse med ansættelsesforholdet. Virksomhederne opfordres til at arbejde på at styrke arbejdsmiljøindsatsen i alle virksomhedens aktiviteter, også i tilfælde hvor der ikke er formelle lovkrav herom i de lande, hvor virksomhederne opererer. Virksomhederne opfordres ligeledes til, at respektere arbejdstagernes mulighed for at forlade en arbejdssituation, når der er rimelig grund til at formode, at den udgør en overhængende og alvorlig sundhedsmæssig eller sikkerhedsmæssig fare. Sundhed og sikkerhed er vigtige områder og dækkes af flere anbefalinger, der således supplerer hinanden, og derfor omtales områderne også i andre kapitler i *Retningslinjerne*, navnlig i kapitlerne om forbrugerinteresser og miljø. ILO's henstilling nr. 194 fra 2002 indeholder en vejledende liste over arbejdsbetingede sygdomme samt praksisregler og vejledninger, der kan anvendes af virksomhederne ved implementering af *Retningslinjernes* anbefaling.
58. Anbefalingen i kapitlets afsnit 5 henstiller til, at de multinationale virksomheder rekrutterer en passende andel af deres medarbejdere lokalt, herunder ledere, og tilbyder dem træning. Ordlyden i afsnittet om træning og kompetenceniveauer supplerer teksten i afsnit A.4 i kapitlet om generelle politikker, der omhandler udvikling af menneskelig kapital. Anbefalingen vedrørende lokal arbejdskraft supplerer teksten om lokal kapacitetsopbygning i afsnit A.3 i kapitlet om generelle politikker. I overensstemmelse med ILO's henstilling om

personaleudvikling nr. 195 fra 2004 opfordres virksomhederne ligeledes til i videst muligt omfang at investere i træning og livslang læring og sikre lige adgang til træning for kvinder og andre sårbare grupper såsom unge, kortuddannede, personer med handicap, indvandrere, ældre arbejdstagere og oprindelige folk.

59. Afsnit 6 anbefaler, at virksomhederne med rimeligt varsel skal meddele medarbejderrepræsentanter og relevante regeringsmyndigheder om ændringer i deres aktiviteter, der kan have væsentlig indvirkning på medarbejdernes levevilkår, navnlig i tilfælde af lukning af afdelinger, hvor der er tale om omfattende afskedigelser. Ifølge afsnittets ordlyd er formålet med bestemmelsen at give mulighed for samarbejde om at afbøde effekten af sådanne ændringer. Det er et vigtigt princip, der i vid udstrækning afspejles i lovgivning og anvendt praksis på arbejdsmarkedsområdet i de tilsluttede lande. Metoderne til at sikre mulighed for et gavnligt samarbejde er dog forskellige fra land til land. I afsnittet bemærkes det endvidere, at det, afhængigt af omstændighederne i den konkrete situation, vil være passende, hvis ledelsen kan varsle ændringerne, inden den endelige beslutning træffes. I mange af de tilsluttede lande omfatter arbejdsmarkedslovgivningen og anvendt praksis bestemmelser om varsling af ændringer inden den endelige beslutning træffes. Det er dog ikke det eneste middel til at sikre mulighed for at etablere et gavnligt samarbejde for at begrænse effekten af sådanne beslutninger. I andre tilsluttede lande omfatter lovgivningen og anvendt praksis andre midler såsom faste høringsperioder, der skal gennemføres, før en sådan beslutning kan gennemføres.

VI. Miljø

Virksomhederne skal, inden for rammerne af love, forskrifter og administrativ praksis i de lande, hvor de driver virksomhed, og under henvisning til relevante internationale aftaler, principper, målsætninger og standarder, i passende omfang tilgodese behovet for, at beskytte miljøet og menneskers sundhed og sikkerhed, og generelt drive virksomhed på en måde, så de bidrager til det overordnede mål om bæredygtig udvikling. Virksomhederne skal især:

1. Oprette og vedligeholde et til virksomheden passende miljøstyringssystem omfattende:
  - a) indsamling og evaluering af passende og rettidig information om de miljø-, sundheds- og sikkerhedsmæssige virkninger af deres aktiviteter,
  - b) fastsættelse af målbare målsætninger og, hvor det er relevant, mål for en forbedret miljøpræstation og ressourceudnyttelse, herunder regelmæssig vurdering af målsætningernes fortsatte relevans. Hvor det er passende, skal målene være i overensstemmelse med relevante nationale politikker og internationale miljøforpligtelser
  - c) regelmæssig overvågning og verificering af fremgangen i forhold til indfrielse af de miljø-, sundheds- og sikkerhedsmæssige mål eller målsætninger.
2. Under hensyntagen til omkostninger, fortrolighed og beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder:
  - a) formidle passende, målbare, verificerbare (hvor det er relevant) og rettidige oplysninger til offentligheden og medarbejderne om mulige miljø-, sundheds- og sikkerhedsvirkninger afledt af virksomhedens aktiviteter, herunder eventuelt beretning om fremskridt med hensyn til at forbedre miljøpræstation
  - b) rettidigt og i passende omfang rådføre sig og kommunikere med de samfund, der påvirkes direkte af virksomhedernes miljø-, sundheds- og sikkerhedspolitik og implementeringen heraf.

3. Vurdere og gennem virksomhedens beslutningsprocesser håndtere forudseelige miljø-, sundheds- og sikkerhedsmæssige virkninger, afledt af virksomhedens processer, varer og tjenesteydelser i hele livscyklussen, med henblik på at undgå virkningerne eller afbøde disse i tilfælde, hvor virkningerne er uundgåelige. Hvis de foreslåede aktiviteter kan få betydelige miljø-, sundheds- eller sikkerhedsmæssige konsekvenser, og hvis de kræver godkendelse af en kompetent myndighed, skal virksomhederne udarbejde en passende miljøpåvirkningsanalyse.
4. I overensstemmelse med den videnskabelige og tekniske viden om de pågældende risici, og i tilfælde, hvor der er fare for alvorlig skade på miljøet, når menneskers sundhed og sikkerhed også tages i betragtning, undlade at anvende et utilstrækkeligt videnskabeligt grundlag som begrundelse for, at udsætte omkostningseffektive tiltag til at forebygge eller afhjælpe sådanne skadevirkninger.
5. Opretholde beredskabsplaner til forebyggelse, afbødning og styring af alvorlige skadevirkninger på miljø og sundhed afledt af deres aktiviteter, herunder ulykker og nødsituationer, samt mekanismer til øjeblikkelig indberetning til de kompetente myndigheder.
6. Løbende arbejde på at forbedre den samlede miljøpræstation på virksomhedsniveau og, hvor det er relevant, i hele leverandørkæden, ved at fremme aktiviteter såsom, at:
  - a) indføre teknologier og operationelle procedurer i alle dele af virksomheden, der afspejler standarder for miljøpræstation i de dele af virksomheden, der præsterer bedst
  - b) udvikle og udbyde produkter og tjenesteydelser, der ikke har utilsigtede miljøvirkninger, er sikre ved korrekt brug, nedbringer udledningen af drivhusgasser, er effektive med hensyn til forbrug af energi og naturressourcer, kan genbruges, genanvendes eller bortskaffes sikkert
  - c) fremme en højere kendskabsgrad blandt kunderne med hensyn til miljøvirkningen ved at bruge virksomhedens produkter og tjenesteydelser, blandt andet ved at tilvejebringe præcise oplysninger om produkterne (for eksempel om drivhusgasudledning, biodiversitet, ressourceeffektivitet eller andre miljøfaktorer)
  - d) undersøge og vurdere metoder til at forbedre virksomhedens miljøpræstation på lang sigt, for eksempel ved at udvikle strategier

til reduktion af drivhusgasudledningen, effektiv ressourceudnyttelse og genbrug, substitution eller nedsat forbrug af giftige stoffer eller biodiversitetsstrategier.

7. Tilbyde passende uddannelse og træning til medarbejderne i emner vedrørende miljømæssig sundhed og sikkerhed, herunder håndtering af farlige stoffer og forebyggelse af miljøuheld, samt vedrørende miljøstyring generelt, for eksempel procedurer til evaluering af miljøpåvirkning, PR-arbejde og miljøteknologier.
8. Bidrage til udviklingen af en miljøvenlig og økonomisk effektiv, offentlig politik, for eksempel gennem partnerskaber eller initiativer til fremme af miljøbevidsthed og miljøbeskyttelse.

Kommentarer til miljø

60. Teksten i kapitlet om miljø afspejler generelt de principper og målsætninger, der er fastlagt i Rioerklæringen om miljø og udvikling, Agenda 21 (i Rioerklæringen). Den tager også højde for Århuskonventionen om adgang til oplysninger, offentlighedens medvirken i beslutningstagning og klageadgang på miljøområdet, og afspejler standarder indeholdt i instrumenter som for eksempel ISO-standarderne for miljøledelse.
61. God miljøledelse er et vigtigt element i bæredygtig udvikling, og udgør i stigende grad både et ansvar og en række muligheder for virksomhederne. De multinationale virksomheder har en rolle i begge henseender. Virksomhedernes ledelse skal derfor give miljøindsatsen passende fokus i deres strategier. At forbedre miljøpræstationen kræver en systematisk tilgang og fokus på løbende, at forbedre systemet. Et miljøledelsessystem udgør den interne ramme for styring af virksomhedens miljøpåvirkning og for integration af miljøhensyn på operationelt plan. Når systemet er etableret, er det aktionærernes, medarbejdernes og samfundets sikkerhed for, at virksomheden gør en aktiv indsats for, at skåne miljøet mod virkningerne af dens aktiviteter.
62. Udover en forbedret miljøpræstation kan implementering af et miljøledelsessystem give virksomhederne en række økonomiske fordele i form af lavere drifts- og forsikringsomkostninger, forbedret energi- og ressourceregnskab, lavere omkostninger til overholdelse af regler og ansvar, lettere adgang til kapital og kompetencer, større kundetilfredshed og bedre relationer til samfund og presse.
63. I *Retningslinjernes* kontekst skal "god miljøledelse" tolkes i bredest mulige forstand, og begrebet dækker aktiviteter til styring, både af de

direkte og indirekte miljøpåvirkninger af virksomhedens aktiviteter på lang sigt, herunder både forebyggelse og bekæmpelse af forurening samt ressourcestyring.

64. I de fleste virksomheder er der behov for et internt kontrolsystem til at styre virksomhedens aktiviteter. Miljøledelsesdelen kan blandt andet fastlægge mål for en bedre miljøpræstation og regelmæssig overvågning af målopfyldelse.
65. Oplysninger om virksomhedernes aktiviteter, og om deres relationer med underleverandører og deres leverandører, og den deraf afledte miljøpåvirkning er et vigtigt middel til at opbygge offentlig tillid. Effekten er størst, når oplysningerne er gennemsigtige, og når processen indbyder til aktiv deltagelse fra interessentgrupper som medarbejdere, kunder, leverandører, underleverandører, lokale samfundsgrupper og offentligheden generelt, så virksomheden skaber et klima med langsigtet tillid og bredt kendskab til miljøspørgsmål af fælles interesse. Rapportering og kommunikation er særligt vigtige tiltag, når der er tale om knappe eller truede miljøaktiver i regional, national eller international sammenhæng, og standarder for rapportering som f.eks. Global Reporting Initiative indeholder en række nyttige henvisninger.
66. Virksomhederne har forskellige muligheder for at formidle præcise produktinformationer såsom frivillige mærknings- eller certificeringsordninger. Ved brug af sådanne instrumenter skal virksomhederne tage højde for deres sociale og økonomiske effekt i udviklingslandene og for eksisterende, internationalt anerkendte standarder.
67. De normale forretningsaktiviteter kan omfatte en *forhåndsevaluering* af den potentielle miljøpåvirkning af virksomhedens aktiviteter. Virksomhederne gennemfører ofte relevante miljøpåvirkningsanalyser, også selvom der ikke er lovkrav herom. Virksomhedernes miljøpåvirkningsanalyser kan indeholde en generel og fremadrettet vurdering af de mulige miljøpåvirkninger af virksomhedens aktiviteter, samt af underleverandørers og leverandørers aktiviteter, hvor relevante problemområder fremhæves, og alternativer og begrænsningsforanstaltninger undersøges for, at undgå eller afbøde negative miljøpåvirkninger. *Retningslinjerne* anerkender også, at multinationale virksomheder i et vist omfang er ansvarlige gennem resten af produktets livscyklus.
68. Flere instrumenter, der er vedtaget af de lande, der er tilsluttet *Retningslinjerne*, herunder princip 15 i Rioerklæringen om miljø og udvikling, nævner en "forsigtighedstilgang". Ingen af instrumenterne er

rettet eksplicit mod virksomhederne, men virksomhedernes bidrag er underforstået i dem alle.

69. *Retningslinjernes* grundlæggende præmis er, at virksomhederne skal handle hurtigst muligt og proaktivt, for eksempel for at undgå alvorlige eller irreversible miljøpåvirkninger, som følge af deres aktiviteter. Men da *Retningslinjerne* er direkte rettet mod virksomhederne, udtrykker ingen af de eksisterende instrumenter anbefalingen på helt samme måde. *Retningslinjerne* er altså baseret på, men ikke en direkte gengivelse af, et af de eksisterende instrumenter.
70. Det er ikke hensigten, at *Retningslinjerne* skal omfortolke de eksisterende instrumenter, eller pålægge nye forpligtelser eller mønstereksempler på regeringernes vegne – de har udelukkende til formål, at fremsætte en anbefaling til, hvordan forsigtighedsprincippet kan implementeres på virksomhedsniveau. Da processen er i en tidlig fase, medgives det, at der bør være en vis fleksibilitet i anvendelsen ud fra den specifikke kontekst. Det anerkendes også, at regeringerne fastlægger de generelle rammer på området, og har ansvar for løbende, at rådføre sig med interessenterne om, hvordan man bedst tilpasser indsatsen fremover.
71. *Retningslinjerne* opfordrer også virksomhederne til, at arbejde på, at styrke miljøindsatsen i alle virksomhedens aktiviteter, også i tilfælde hvor der ikke er formelle lovkrav herom i de lande, hvor virksomhederne opererer. I den sammenhæng skal virksomhederne tage højde for deres sociale og økonomiske indvirkning i udviklingslandene.
72. For eksempel har de multinationale virksomheder ofte adgang til eksisterende og innovative teknologier eller driftsmetoder, der ved udbredelse kunne bidrage til, at forbedre miljøpræstationen generelt. De multinationale virksomheder betragtes ofte som førende inden for deres felt, og derfor må den mulige effekt som "mønstervirksomhed" for andre virksomheder ikke undervurderes. Ved at sikre, at miljøet i de lande, hvor de multinationale virksomheder er til stede, også tilgodeses ved brug af tilgængelige og innovative teknologier og processer, støttes processen med at skabe et positivt klima for internationale investeringer mere generelt.
73. Virksomhederne spiller en vigtig rolle med hensyn til at træne og uddanne medarbejderne i miljøspørgsmål. De opfordres til, at løfte ansvaret så bredt som muligt, navnlig inden for områder, der har direkte indflydelse på menneskers sundhed og sikkerhed.

VII. Bekæmpelse af bestikkelse og pengeafpresning

Virksomhederne skal ikke, hverken direkte eller indirekte, tilbyde, love, give eller kræve bestikkelse eller uberettigede fordele af nogen art for at skaffe eller fastholde forretningsaftaler eller andre uretmæssige gevinster. Virksomhederne skal også afslå forslag om bestikkelse eller afpresning. Virksomhederne skal i særdeleshed:

1. Undlade at tilbyde, love eller give uretmæssige økonomiske eller andre fordele til tjenestemænd eller forretningspartners medarbejdere. På samme måde skal de undlade at udbede sig, aftale eller acceptere uretmæssige økonomiske eller andre fordele fra tjenestemænd eller forretningspartners medarbejdere. Virksomhederne må ikke benytte tredjeparter som f.eks. agenter eller andre mellemmænd, konsulenter, repræsentanter, distributører, konsortier, entreprenører eller leverandører og joint venture-partnere til at formidle uretmæssige eller andre fordele til tjenestemænd eller forretningspartners medarbejdere eller til disses familiemedlemmer eller samarbejdspartnere.
2. Udvikle og implementere passende interne kontroller, programmer for etisk adfærd og regeloverholdelse eller tiltag til forebyggelse og afsløring af bestikkelse, der er udarbejdet på baggrund af en risikovurdering ud fra virksomhedens individuelle forhold, navnlig virksomhedens risiko for at blive indblandet i bestikkelse (f.eks. geografisk placering og sektor). De interne kontroller, programmer for etisk adfærd og regeloverholdelse eller forholdsregler skal omfatte et system med økonomi- og regnskabsprocedurer, herunder et internt kontrolsystem, der sikrer overholdelse af god regnskabsskik, bogføring og regnskabsaflæggelse, så eventuel bestikkelse ikke kan sløres i regnskaberne. Virksomhedens individuelle forhold og den konkrete risiko for bestikkelse skal løbende overvåges og genvurderes efter behov for at sikre, at virksomhedens interne kontroller, programmer for etisk adfærd og regeloverholdelse eller forholdsregler tilpasses, og fortsat er effektive samt for at begrænse risikoen for, at virksomheden indblandes i bestikkelse og pengeafpresning.
3. Via intern virksomhedskontrol, programmer for etisk adfærd og regeloverholdelse eller andre tiltag, forbyde eller fraråde brugen af

'smørelsespenge' i mindre størrelsesorden (facilitation payments) , hvilket generelt er ulovligt i de lande, hvor betalingerne foregår, og, hvis sådanne betalinger benyttes, anføre beløbene korrekt i bogføring og finansielle regnskaber.

4. Under hensyntagen til den særlige bestikkelsesrisiko, som virksomheden står overfor, sikre udvisning af korrekt dokumenteret nødvendig omhu ved ansættelse af agenter samt løbende opsyn med disse i passende omfang, samt sikre, at agenterne aflønnes på passende vis og udelukkende for legitime ydelser. Hvor det er relevant, bør der føres en liste over agenter, der medvirker ved transaktioner med offentlige organer og statsejede virksomheder. Listen stilles til rådighed for de kompetente myndigheder i overensstemmelse med gældende krav om offentliggørelse.
5. Øge gennemsigtigheden i deres aktiviteter til bekæmpelse af bestikkelse og pengeafpresning. Det kan blandt andet ske ved offentlige udtalelser mod bestikkelse og pengeafpresning, og ved at give indsigt i virksomhedens ledelsessystemer og interne kontroller, programmer for etisk adfærd og regeloverholdelse, eller forholdsregler som støtte for indsatsen. Virksomhederne skal ligeledes fremme åbenhed og dialog med offentligheden med det formål at opbygge kendskab til og samarbejde om bekæmpelse af bestikkelse og pengeafpresning.
6. Fremme medarbejdernes kendskab til, og overholdelse af, virksomhedens politikker og interne kontroller, programmer for etisk adfærd og regeloverholdelse og tiltag til bekæmpelse af bestikkelse og pengeafpresning, ved i passende omfang at formidle viden om sådanne politikker, programmer eller forholdsregler samt gennem relevant træning og håndhævelse af sanktionsprocedurer.
7. Undlade at yde ulovlige bidrag til kandidater til offentlige embeder eller til politiske partier eller andre politiske organisationer. Bidrag til politiske formål skal fuldt ud opfylde kravene til offentliggørelse, og skal indberettes til virksomhedens øverste ledelse.

Kommentarer til Bekæmpelse af bestikkelse og pengeafpresning

74. Bestikkelse og korruption er skadeligt for demokratiske institutioner og for god virksomhedsledelse. Det bremser investeringerne og forvrider den internationale konkurrence. Især kan omlægning af midler via korruption underminere borgernes forsøg på at øge den økonomiske, sociale eller miljømæssige velstand og hindre fattigdomsbekæmpelse. Virksomhederne spiller en vigtig rolle i bekæmpelsen af bestikkelse og korruption.

75. Høj moral, integritet og gennemsigtighed i både den private og den offentlige sektor er nøglefaktorer i kampen mod bestikkelse og pengeafpresning. Erhvervslivet, ikke-statslige organisationer, regeringer og mellemstatslige organisationer samarbejder alle med henblik på at styrke den offentlige opbakning i kampen mod korruption og for at skabe øget gennemsigtighed og offentlig opmærksomhed om de problemer, som bestikkelse og korruption afleder. Indførelse af god ledelsespraksis er også et vigtigt element i bestræbelserne på at skabe en kultur med god virksomhedsetik i virksomhederne.
76. *OECD's konvention om bekæmpelse af bestikkelse af udenlandske tjenestemænd i forbindelse med internationale forretningstransaktioner (OECD's konvention mod bestikkelse)* trådte i kraft den 15. februar 1999. *OECD's konvention mod bestikkelse* og *OECD's henstilling vedrørende yderligere bekæmpelse af bestikkelse af udenlandske tjenestemænd i forbindelse med internationale forretningstransaktioner fra 2009 (OECD's bestikkelseshenstilling 2009)*, *OECD's henstilling vedrørende skattemæssige foranstaltninger til yderligere bekæmpelse af bestikkelse af udenlandske tjenestemænd i forbindelse med internationale forretningstransaktioner fra 2009* og *OECD's henstilling vedrørende bestikkelse og offentligt støttede eksportkreditter fra 2006* er de vigtigste OECD-instrumenter målrettet aktører, der tilbyder bestikkelse. Instrumenterne har til formål at bekæmpe udbuddet af bestikkelse til udenlandske tjenestemænd, og de enkelte lande opfordres til at tage ansvar for egne virksomheders aktiviteter og for at styre forholdene i deres egen jurisdiktion.⁹ Der er iværksat et program til gennemgribende og systematisk overvågning af landenes

9. Ifølge konventionens ordlyd defineres "bestikkelse" som "...direkte eller gennem mellemmand at tilbyde, love eller give en tjenestemand uberettigede pengemæssige eller andre fordele, bestemt til den pågældende person eller en tredjepart, med henblik på at få tjenestemanden til at foretage eller undlade at foretage en handling i forbindelse med udøvelsen af tjenestepligter for at opnå eller fastholde forretninger eller andre uretmæssige fordele i forbindelse med gennemførelsen af internationale forretninger". Kommentarerne til konventionen (afsnit 9) præciserer, at "'smørelsespenge' i mindre størrelsesorden, ikke betragtes som betalinger, med henblik på at 'opnå eller fastholde forretninger eller andre uretmæssige fordele', som anført i afsnit 1 og derfor heller ikke betragtes som en overtrædelse. Den type betalinger, som i nogle lande benyttes for at fremskynde visse processer hos embedsfolk, f.eks. udstedelse af licenser og tilladelser, er generelt ulovlige i de pågældende lande. Andre lande kan og bør medvirke til, at afskaffe den type undergravende praksis for eksempel ved at støtte programmer for god forvaltning. ...".

implementering af OECD-bestikkelseskonventionen med henblik på at sikre en fuldstændig implementering af instrumenterne.

77. *OECD's henstilling* fra 2009 anbefaler i særdeleshed, at regeringerne opfordrer deres virksomheder til at udvikle og indføre passende interne kontroller, programmer for etisk adfærd og regeloverholdelse eller tiltag til forebyggelse og afsløring af bestikkelse fra udlandet med inddragelse af afsnittet *Good Practice Guidance on Internal Controls, Ethics and Compliance* i bilag II i *OECD-henstillingen* fra 2009. Denne *Good Practice Guidance* er henvendt til virksomheder samt virksomhedsorganisationer og brancheforeninger og beskriver god praksis i effektiv intern kontrol, programmer for etisk adfærd og regeloverholdelse, samt tiltag til forebyggelse og afsløring af bestikkelse fra udlandet.
78. Privatsektor- og civilsamfundsinitiativer kan også bistå virksomhederne med at udvikle og implementere effektive anti-bestikkelsespolitikker.
79. *FN's Konvention om antikorrupsion (UNCAC)*, der trådte i kraft den 14. december 2005, beskriver en bred vifte af standarder, foranstaltninger og regler til bekæmpelse af korrupsion. Ifølge *UNCAC* forpligter de deltagende stater sig til at forbyde deres tjenestemænd at modtage bestikkelse, og ligeledes til at forbyde virksomhederne at bestikke landets egne tjenestemænd, udenlandske tjenestemænd og tjenestemænd i offentlige internationale organisationer, samt til at forbyde bestikkelse mellem private. *UNCAC* og *OECD's konvention mod bestikkelse* supplerer og understøtter hinanden.
80. For at modvirke efterspørgsel af bestikkelse, er god forvaltning en vigtig byggesten, der kan forebygge, at virksomhederne bliver bedt om at betale bestikkelse. Virksomhederne kan støtte kollektive initiativer mod bestikkelse og afpresning. Både hjemlandets og værtslandets regeringer bør bistå virksomheder, der udsættes for afpresning eller bestikkelse. Afsnittet *Good Practice Guidance on Specific Articles of the Convention* i bilag I til *OECD's henstilling om bestikkelse fra 2009* fastslår, at landene ved implementering af *OECD's konvention mod bestikkelse* skal sikre, at der ikke er mulighed for at forsvare eller tillade undtagelser, når udenlandske tjenestemænd anmoder om bestikkelse. Derudover kræver *UNCAC*, at anmodning om bestikkelse fra landets egne tjenestemænd gøres strafbart.

VIII. Forbrugerinteresser

Over for forbrugerne skal virksomhederne agere i henhold til rimelig forretningspraksis og god skik for salg og markedsføring, og de skal iværksætte de nødvendige tiltag for at sikre kvaliteten og pålideligheden af deres produkter og serviceydelser. Virksomhederne skal i særdeleshed:

1. Sikre, at de produkter og tjenesteydelser, som de leverer, overholder alle aftalte eller lovpligtige standarder for forbrugersundhed og sikkerhed, herunder regler for sundhedsadvarsler og sikkerhedsoplysninger.
2. Tilvejebringe præcise, verificerbare og forståelige oplysninger, der er tilstrækkelige til at forbrugerne kan træffe en kvalificeret købsbeslutning, herunder oplysninger om pris og, hvor det er relevant, indhold, sikker brug, miljøegenskaber, vedligeholdelse, opbevaring og bortskaffelse af varer og serviceydelser. Når det er muligt, skal oplysningerne fremlægges, så forbrugerne får mulighed for at sammenligne produkter.
3. Give forbrugerne adgang til en rimelig, brugervenlig, rettidig og effektiv mekanisme til ikke-retlig konfliktløsning og oprejsning uden unødvendige omkostninger eller besvær.
4. Undlade at lave fremstillinger eller udeladelser eller anvende anden praksis, der er vildledende, svigagtig eller urimelig.
5. Støtte indsatsen for at fremme forbrugeroplysning på områder knyttet til deres forretningsaktiviteter med henblik på *blandt andet* at give forbrugerne bedre muligheder for, at: *i)* træffe kvalificerede købsbeslutninger ved komplekse varer, tjenester og markeder, *ii)* opnå større kendskab til den økonomiske, miljømæssige og sociale effekt af deres beslutning, *iii)* støtte bæredygtigt forbrug.
6. Respekttere privatlivets fred og træffe rimelige foranstaltninger med henblik på at beskytte persondata, som virksomhederne indsamler, opbevarer, behandler eller videregiver.
7. Samarbejde fuldt ud med de offentlige myndigheder for at forebygge og bekæmpe vildledende markedsføringspraksis (herunder vildledende reklamer og svindel), og forebygge eller begrænse alvorlige trusler mod

menneskers sundhed og sikkerhed, eller mod miljøet i forbindelse med forbrug, anvendelse eller bortskaffelse af virksomhedernes varer og serviceydelser.

8. Ved anvendelse af ovenstående principper, tage højde for *i)* sårbare og dårligt stillede forbrugeres behov, *ii)* særlige forbrugerproblemer i forbindelse med e-handel.

Kommentarer til forbrugerinteresser

81. Kapitlet om forbrugerinteresser i OECD's *Retningslinjer* for multinationale virksomheder baseres på arbejdet i OECD's komité for forbrugerpolitik og OECD's komité for finansmarkederne samt arbejdet i andre internationale organisationer, blandt andet Det Internationale Handelskammer, Den Internationale Standardiseringsorganisation og FN (*dvs. FN's retningslinjer for forbrugerbeskyttelse*, udvidet i 1999).
82. Kapitlet anerkender, at forbrugertilfredshed og relaterede interesser er det fundamentale grundlag for succesfulde virksomheder. Det beskriver også, at forbrugermarkeder for varer og serviceydelser har udviklet sig gennemgribende over tid. Lovmæssige reformer, mere åbne, globale markeder, udvikling af nye teknologier og væksten i forbrugerservice har været nøglefaktorer bag udviklingen, så forbrugerne nu har flere valgmuligheder og en række andre fordele, der følger af en mere åben konkurrence. Samtidig har hastigheden af forandringerne og den øgede kompleksitet på mange markeder generelt set gjort det sværere for forbrugerne at sammenligne og vurdere varer og serviceydelser. Demografisk har forbrugerne også forandret sig over tid. Børn som forbrugergruppe har tiltagende vægt i markedet, og det samme har det stigende antal seniorer. Selvom forbrugerne generelt er blevet mere veluddannede mangler mange stadig læsevner og talforståelse for at kunne gennemskue det moderne, komplekse og informationsintensive marked. Derudover viser mange forbrugere en stigende interesse for virksomhedernes standpunkt og aktiviteter inden for en lang række økonomiske, sociale og miljørelaterede emner, som påvirker deres præferencer i valg af varer og serviceydelser.
83. Første del af kapitlet pålægger virksomhederne at følge rimelig forretningspraksis og god skik for salg og markedsføring, og sikre kvaliteten og pålideligheden af deres produkter og serviceydelser. Det understreges, at principperne gælder for både varer og serviceydelser.
84. Afsnit 1 understreger vigtigheden af, at virksomhederne overholder standarder for sundhed og sikkerhed, samt vigtigheden af, at produkterne

indeholder relevante sundheds- og sikkerhedsinformationer til forbrugerne.

85. Afsnit 2 omhandler offentliggørelse af oplysninger. Virksomhederne pålægges at sikre forbrugerne et tilstrækkeligt informationsgrundlag til, at kunne træffe kvalificerede købsbeslutninger. Hvor det er relevant, omfatter det også oplysninger om økonomiske risici forbundet med et produkt. I nogle tilfælde er virksomhederne derudover underlagt lovkrav om at tilvejebringe oplysninger på en måde, der giver forbrugerne mulighed for at foretage en direkte sammenligning af varer eller serviceydelser (f.eks. enhedspriser). I tilfælde hvor der ikke er lovgivet på området, opfordres virksomhederne til over for forbrugerne, at præsentere oplysningerne på en måde, så det bliver let for forbrugerne at sammenligne varer og serviceydelser, og udregne den samlede pris for et produkt. Det bemærkes, at det der anses for en "tilstrækkelig" informationsmængde, kan ændres over tid, og at virksomhederne skal tilpasse sig udviklingen. Alle produkt- og miljøegenskaber, som virksomhederne hævder at levere, skal være veldokumenterede eller baseret på relevante test. Ud fra forbrugernes stigende interesse for miljøspørgsmål og bæredygtig udvikling bør virksomhederne, hvor det er relevant, formidle oplysninger om produkternes miljøkarakteristika. Det kan være oplysninger om energieffektivitet og genbrugsandelen i et produkt og, for fødevarers vedkommende, oplysninger om dyrknings- eller opdrætsmetoder.
86. Virksomhedernes adfærd inddrages i stigende grad i forbrugernes købsbeslutning. Virksomhederne opfordres derfor til at informere om de initiativer, de har iværksat for at integrere sociale og miljømæssige hensyn i forretningsaktiviteterne, samt øvrige bæredygtighedstiltag. Kapitel III i *Retningslinjerne* om offentliggørelse af oplysninger er relevant i den sammenhæng. Her opfordres virksomhederne til at kommunikere deres ledelsesværdier og kodeks for samfundsansvar til offentligheden, blandt andet information om virksomhedens politik på det sociale, etiske og miljømæssige område og andre adfærdskodekser, som virksomheden følger. Virksomhederne opfordres til at gøre informationen lettilgængelig, i sproglig forstand, og levere den i et format, der appellerer til forbrugerne. Det er forhåbningen, at flere virksomheder vil rapportere på områderne og målrette informationen til forbrugerne.
87. Afsnit 3 gengiver indholdet i OECD-Rådets *henstilling om bilæggelse af forbrugertvister og søgsmål* fra 2007. Henstillingen opstiller en ramme for udvikling af effektive metoder til behandling af forbrugerklager, blandt andet en række handlinger som industrien kan foretage på området. Det bemærkes, at de mekanismer, som mange virksomheder

har etableret til løsning af forbrugertvister, har bidraget til at øge forbrugernes tilfredshed og tillid til virksomhederne. Mekanismerne tilbyder en bilæggelsesordning, der er lettere at gennemføre end retssager, som ofte kan være bekostelige, vanskelige og tidskrævende for alle involverede parter. For at de ikke-retlige mekanismer kan være effektive, skal forbrugerne imidlertid kende til dem, og de har brug for vejledning i, hvordan en klage indgives, navnlig ved grænseoverskridende eller flerdimensionale transaktioner.

88. Afsnit 4 omhandler vildledende, svigagtig og andre former for urimelig handelspraksis. Den type praksis kan virke markedsforvridende til ulempe for både forbrugerne og de ansvarlige virksomheder, og bør undgås.
89. Afsnit 5 omhandler forbrugeroplysning, der i stigende grad bliver vigtig på grund af mange markeds og produkters stigende kompleksitet. Regeringer, forbrugerorganisationer og mange virksomheder har anerkendt, at det er et fælles ansvar, og at de kan spille en vigtig rolle på området. Forbrugerne har svært ved at evaluere komplekse finansielle og andre typer produkter, og det har tydeliggjort, at det er vigtigt, at interessenterne samarbejder om at styrke forbrugeroplysningen og hjælpe forbrugerne til at træffe kvalificerede købsbeslutninger.
90. Afsnit 6 omhandler persondata. Virksomhederne indsamler og anvender i stigende grad persondata, delvist i kraft af internettets udbredelse og teknologiske fremskridt, og dermed bliver det endnu vigtigere at beskytte forbrugernes persondata mod misbrug og sikkerhedsbrud.
91. Afsnit 7 fremhæver vigtigheden af, at virksomhederne samarbejder med offentlige myndigheder om at forebygge og bekæmpe vildledende markedsføring mere effektivt. Der opfordres også til samarbejde om at forebygge eller begrænse trusler mod menneskers sundhed og sikkerhed og mod miljøet. Det gælder farer i forbindelse med bortskaffelse af varer samt forbrug og brug af disse. Det understøtter vigtigheden af at betragte hele produktets livscyklus.
92. I afsnit 8 opfordres virksomhederne til at tage sårbare og dårligt stillede forbrugere i betragtning i markedsføringen af varer og serviceydelser. Dårligt stillede og sårbare grupper er særlige forbrugere eller forbrugergrupper, der på grund af personlige egenskaber eller omstændigheder (alder, mental eller fysisk kapacitet, uddannelse, indtægt, sprog eller geografisk placering) kan have særligt svært ved at navigere på de moderne, globaliserede og informationsintensive markeder. Afsnittet fremhæver også mobilteknologiens og andre former for e-handels stigende betydning på de globale markeder. Handel via mobil og internet indebærer i stigende grad betydelige fordele. Regeringerne har brugt

meget tid på at undersøge, hvordan man kan sikre, at forbrugerne tilbydes en gennemsigtig og effektiv beskyttelse, som ikke er ringere ved e-handel end ved mere traditionelle handelsformer.

IX. Videnskab og teknologi

Virksomhederne skal:

1. Bestræbe sig på at sikre, at deres aktiviteter er forenelige med de officielle politikker og planer for videnskab og teknologi (V&T) i landene, hvor de opererer, og, hvor det er relevant, skal de bidrage til udviklingen af lokal og national, innovativ kapacitet.
2. Hvor det er praktisk muligt i forbindelse med deres forretningsaktiviteter indføre praksisser der muliggør overførsel og hurtig udbredelse af teknologier og knowhow, under skyldig hensyntagen til beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.
3. Hvor det er relevant, udføre arbejde der vil udvikle området for videnskab og teknologi i værtslandene for at adressere de lokale markeders behov, samt ansætte lokal arbejdskraft i værtslandet i jobtyper inden for videnskab og teknologi, og understøtte deres træning på området under hensyntagen til de forretningsmæssige behov.
4. Ved udstedelse af licenser vedrørende intellektuel ejendomsret eller ved anden form for teknologioverførsel sikre, at dette sker på rimelige vilkår og betingelser, og så det bidrager til den langsigtede, bæredygtige udvikling i værtslandet.
5. Hvor det er relevant i forhold til de forretningsmæssige målsætninger opbygge tætte relationer med de lokale universiteter og offentlige forskningsinstitutioner, og indgå i fælles forskningsprojekter med den lokale industri eller brancheforeninger.

Kommentarer til videnskab og teknologi

93. I en vidensbaseret og globaliseret økonomi, hvor nationale landegrænser kommer til at betyde mindre, er det afgørende, selv for små eller hjemmemarkedsorienterede virksomheder, at have adgang til og kunne udnytte ny teknologi og knowhow for at kunne forbedre virksomhedens resultater. Det er ligeledes vigtigt for at opnå en samfundsøkonomisk effekt af de teknologiske fremskridt, herunder øget produktivitet og

jobskabelse inden for rammerne af den bæredygtige udvikling. De multinationale virksomheder er den vigtigste kanal til teknologioverførsel mellem lande. De bidrager til den nationale, innovative kapacitet i værtslandene ved at skabe, udbrede og bistå ved ibrugtagning af nye teknologier i de indenlandske virksomheder og institutioner. De multinationale virksomheders forsknings- og udviklingsaktiviteter kan, når de er velintegreret med de nationale innovationskræfter, bidrage til at fremme den økonomiske og sociale fremgang i værtslandene. Til gengæld skaber udviklingen af dynamiske innovationssystemer i værtslandet nye kommercielle muligheder for de multinationale virksomheder.

94. Hensigten med kapitlet bliver dermed, inden for rammerne af hvad der er økonomisk muligt, under konkurrencehensyn og andre overvejelser, at opfordre de multinationale virksomheder til at udbrede resultaterne af deres forsknings- og udviklingsaktiviteter i de lande, hvor de opererer, og derigennem bidrage til udviklingen af værtslandenes innovative kapacitet. I denne sammenhæng kan fremmelsen af teknologiudbredelse indebære kommercialisering af produkter, der indeholder ny teknologi, udstedelse af licenser for brugen af procesinnovationer, ansættelse og træning af V&T-personale, og etablering af samarbejder omkring forsknings- og udviklingsforetagender (ventures). Når de multinationale virksomheder sælger eller udsteder licenser til nye teknologier, bør det ikke blot ske på rimelige vilkår og betingelser, men virksomhederne opfordres også til at tage hensyn til teknologiernes langsigtede effekt på udvikling, miljø og andre faktorer både i hjemland og værtsland. Gennem deres aktiviteter kan de multinationale virksomheder opbygge og forbedre den innovative kapacitet hos deres internationale datterselskaber og underleverandører. Derudover kan de multinationale virksomheder sætte fokus på vigtigheden af den lokale infrastruktur på V&T-området, både den fysiske og den institutionelle. I den sammenhæng kan de multinationale virksomheder bistå værtslandenes regeringer i formuleringen af politiske rammer til fremme af udviklingen af dynamiske innovationssystemer.

X. Konkurrence

Virksomhederne skal:

1. Udføre deres aktiviteter i overensstemmelse med alle gældende love og regler på konkurrenceområdet og overholde alle gældende konkurrencelove i alle jurisdiktioner, hvor deres aktiviteter kan have konkurrencebegrænsende effekter.
2. Undgå at indgå i eller oprette konkurrencebegrænsende aftaler mellem konkurrenter, herunder aftaler med det formål at:
  - a) fastholde priser (ulovlige prisaftaler);
  - b) afgive samordnede tilbud (ulovligt samordnede licitationer);
  - c) fastsætte produktionskvoter eller –begrænsninger; eller
  - d) dele eller opdele markeder ved tildeling af kunder, leverandører, territorier eller brancher
3. Samarbejde med undersøgende konkurrencemyndigheder ved, blandt andet og med forbehold for gældende love og fornødne garantier, at afgive svar så hurtigt og fuldstændigt som muligt på informationsforespørgsler og, ved brug af tilgængelige instrumenter såsom fraskrivelse af fortrolighed, hvor det er passende, fremme effektivt samarbejde mellem undersøgelsesmyndighederne.
4. Regelmæssigt gøre medarbejderne opmærksomme på vigtigheden af at overholde alle gældende konkurrencelove og –regler, og i særdeleshed træne virksomhedens øverste ledelse i konkurrenceforhold.

Kommentarer til konkurrence

95. Anbefalingerne fremhæver konkurrencelovgivningens og konkurrencereglernes store betydning for effektivt fungerende hjemmemarkeder og internationale markeder, og bekræfter vigtigheden af, at både nationale og multinationale virksomheder overholder sådanne love og regler. De har også til formål at sikre, at alle virksomheder er

bekendt med udviklingen med hensyn til konkurrencelovgivningens rækkevidde, retsmidler og sanktioner samt graden af samarbejde blandt konkurrencemyndigheder. Begrebet "konkurrencelov" anvendes om lovgivning, herunder både "antitrustregler" og "monopollovgivning", der blandt andet forbyder: a) konkurrencebegrænsende aftaler, b) misbrug af markedskraft eller dominans, c) erhvervelse af markedskraft eller dominans gennem andre midler end effektiv drift, d) fusioners og overtagelsers betydelige konkurrencebegrænsende effekt eller hindrende effekt på effektiv konkurrence.

96. Generelt forbyder konkurrencelovgivningen og konkurrencepolitikken: a) hardcore karteller, b) andre konkurrencebegrænsende aftaler, c) konkurrencebegrænsende adfærd, der udnytter eller udvider markedsdominans eller markedskraft, d) konkurrencebegrænsende fusioner og overtagelser. Ifølge OECD-Rådets henstilling af 1998 om effektive foranstaltninger mod hardcore karteller, C(98)35/FINAL, udgør konkurrencebegrænsende aftaler omhandlet i punkt a) hardcore karteller, men henstillingen tager højde for forskelle i landenes lovgivninger, herunder forskelle i lovmæssige fritagelser eller bestemmelser, der gør det muligt, at indrømme undtagelser eller give tilladelse til aktiviteter, der ellers ville være forbudt. Anbefalingerne i nærværende *Retningslinjer* tilskynder ikke til, at virksomhederne skal udnytte sådanne lovmæssige undtagelser eller bestemmelser. Kategorierne i punkt b) og c) er mere generelle, fordi effekten af andre typer aftaler og af ensidig adfærd, er mere tvetydig, og der er en ringere grad af enighed om, hvad der skal betragtes som konkurrencebegrænsende.
97. Formålet med en konkurrencepolitik er at bidrage til den generelle velstand og økonomiske vækst ved at sikre markedsforhold, hvor udbud, kvalitet og priser på varer og tjenesteydelser bestemmes af markeds kræfterne. Ud over at indebære fordele for forbrugerne og jurisdiktionens økonomi som helhed, belønner et område med fri konkurrence også de virksomheder, der evner at reagere effektivt på efterspørgslen. Virksomhederne kan bidrage til processen med oplysninger og rådgivning, når regeringerne har love og politikker i udkast, der kan gøre markederne ineffektive eller på andre måder virke konkurrencebegrænsende på markedet.
98. Virksomhederne skal være opmærksomme på, at der løbende vedtages nye konkurrencelove, og at det efterhånden bliver almindeligt, at de nye love forbyder konkurrencebegrænsende aktiviteter i udlandet, hvis de har en negativ effekt på lokale forbrugere. Samtidig gør både handel og investeringer på tværs af lande det mere sandsynligt, at konkurrencebegrænsende adfærd i en jurisdiktion også vil have en

skadelig effekt i andre jurisdiktioner. Derfor bør virksomhederne tage højde for lovgivningen både i det land, hvor de driver virksomhed, og lovgivningen i alle andre lande, hvor deres aktiviteter kan have en effekt.

99. Endelig bør virksomhederne være opmærksomme på, at konkurrencemyndighederne i stigende omfang samarbejder om at afsløre og bekæmpe konkurrencebegrænsende aktiviteter. Se også: OECD-Rådets henstilling vedrørende samarbejde mellem medlemslandene vedrørende konkurrencebegrænsende praksis med virkning på den internationale handel, C(95)130/FINAL, OECD-Rådets henstilling om fusionskontrol, C(2005)34. Når konkurrencemyndighederne i flere jurisdiktioner efterforsker de samme aktiviteter, kan virksomhederne understøtte samarbejdet mellem myndigheder, og dermed fremme sunde og konsistente beslutninger og løsninger på konkurrenceområdet, og samtidig spare omkostninger for både regeringerne og virksomhederne.

XI. Beskatning

1. Det er vigtigt, at virksomhederne bidrager til de offentlige finanser i værtslandene gennem rettidige skattebetalinger. Navnlig skal virksomhederne overholde både ånd og ordlyd i skattelovgivning og regler i de lande, hvor de opererer. At overholde lovens ånd indebærer, at man udleder og følger hensigten med lovgivningen. Dette betyder ikke, at virksomhederne skal betale mere i skat end hvad der er lovmæssigt påkrævet i henhold til en sådan fortolkning. At handle i overensstemmelse med disse retningslinjer om skat indebærer blandt andet, at virksomheder rettidigt rapporterer relevante eller lovpligtige oplysninger til de relevante myndigheder til brug for korrekt fastsættelse af den skat, der skal påregnes i forbindelse med deres forretningsaktiviteter, og til at sikre, at deres praksis for fastsættelse af interne afregningspriser (transfer pricing practices) er i overensstemmelse med armslængdeprincippet.
2. Virksomhederne bør indarbejde skatteforvaltning og regeloverholdelse som centrale elementer i deres overordnede ledelses- og risikostyringsystemer. Navnlig bør virksomhederne på bestyrelsesniveau formulere en strategi for styring af skatterisici for at sikre, at de økonomiske, lovmæssige og omdømmemæssige risici forbundet med selskabsbeskatningen i fuldt omfang identificeres og evalueres.

Kommentarer til beskatning

100. Ansvarlig virksomhedsadfærd (corporate citizenship) i forbindelse med skatteområdet indebærer, at virksomhederne skal overholde både ånden og ordlyden i skattelovgivning og reglerne i alle de lande, hvor de opererer, at de samarbejder med myndighederne og stiller relevante eller lovpligtige oplysninger til rådighed for dem. En virksomhed overholder ånden i skattelovgivning og reglerne, hvis den tager de nødvendige skridt til at afkode intentionen med lovgivningen og fortolker skattereglerne i overensstemmelse med intentionen, under hensyntagen til lovens ordlyd og den relevante, nyere udvikling i lovgivningen.

Virksomhedernes transaktioner må ikke være planlagt således, at beskatningen heraf bliver i modstrid med de bagvedliggende økonomiske resultater af transaktionerne, medmindre der specifikt er belæg herfor i lovgivningen. I de tilfælde skal virksomheden have belæg for at mene, at transaktionen er planlagt, så det skattemæssige resultat for virksomheden ikke er i modstrid med hensigten med lovgivningen.

101. Overholdelse af skattereglerne indebærer også samarbejde med skattemyndighederne og indberetning af de oplysninger, som de kræver for at sikre en effektiv og retfærdig anvendelse af skattelovgivningen. Et sådant samarbejde kræver blandt andet, at der svares rettidigt og fyldestgørende på forespørgsler om oplysninger fra kompetente myndigheder i henhold til bestemmelserne i en skattetraktat eller aftale om udveksling af oplysninger. Pligten til at afgive oplysninger er dog ikke uden begrænsninger. Navnlig understreger *Retningslinjerne* sammenhængen mellem de oplysninger, der skal afgives, og deres relevans for håndhævelsen af de gældende skattelove. Hermed anerkendes det, at der skal være et rimeligt forhold mellem den byrde, virksomhederne pålægges i forbindelse med at overholde skattereglerne, og skattemyndighedernes behov for at have fuldstændige, opdaterede og præcise oplysninger som grundlag for håndhævelse af reglerne.
102. Virksomhedernes forpligtelse til samarbejde, gennemsigtighed og overholdelse af skattereglerne skal afspejles i risikostyringsystemer, strukturer og politikker. I koncerner har koncernbestyrelsen mulighed for at føre tilsyn med skatterisici på flere måder. Koncernbestyrelsen kan for eksempel proaktivt udarbejde passende principper for virksomhedens skattepolitik og etablere interne skattekontrolsystemer, så de ledelsesmæssige beslutninger i koncernens selskaber stemmer overens med bestyrelsens holdning til skattemæssige risici. Bestyrelsen skal informeres om alle potentielt væsentlige skatterisici, og der bør udnævnes ansvarlige for udførelsen af de interne skattekontrollfunktioner samt rapportering til bestyrelsen. En omfattende risikostyringsstrategi, der omfatter virksomhedens skatteforhold, vil ikke alene sætte virksomheden i stand til at demonstrere sit samfundsansvar, men også til at styre skattemæssige risici effektivt og dermed undgå større økonomiske, lovgivningsmæssige og omdømmerelaterede risici.
103. Et selskab i en multinational koncern i ét land kan have omfattende økonomiske mellemværender med andre selskaber fra samme koncern i andre lande. En sådan relation kan påvirke begge parter skattebetalinger. Tilsvarende kan myndighederne have behov for at indhente oplysninger uden for deres egen jurisdiktion for at kunne vurdere relationen og fastlægge skattebetalingen for den virksomhed i den multinationale koncern, der har hjemsted i deres jurisdiktion. Her

begrænses de oplysninger, der skal opgives, til relevante eller lovpligtige oplysninger til hjælp for den konkrete vurdering af de økonomiske relationer mellem selskaberne med henblik på at beregne det enkelte koncernselskabs skattebetaling. De multinationale virksomheder skal samarbejde med hensyn til at afgive de krævede oplysninger.

104. Interne afregningspriser (transfer pricing) er et særligt vigtigt emne i forbindelse med virksomheders samfundsansvar på skatteområdet. Den voldsomme stigning i den globale handel og grænseoverskridende direkte investeringer (og de multinationale virksomheders vigtige rolle heri) indebærer, at interne afregningspriser er en afgørende faktor for skattefastsættelsen for virksomheder i en multinational koncern, fordi den reelt påvirker fordelingen af skattegrundlaget mellem de lande, hvor den multinationale virksomhed opererer. Armslængdeprincippet, der omtales både i OECD's modelkonvention til undgåelse af dobbeltbeskatning og FN's dobbeltbeskatningskonventionsmodel mellem I- og Ulande, er den internationalt accepterede standard for udligning af indtjening mellem forbundne virksomheder¹⁰. Med anvendelse af armslængdeprincippet undgås uretmæssig overførsel af indtjening og tab, og risikoen for dobbeltbeskatning minimeres. For at anvende princippet korrekt, skal de multinationale virksomheder samarbejde med skattemyndighederne og afgive alle relevante eller lovpligtige oplysninger vedrørende den metode til fastlæggelse af interne afregningspriser, der anvendes for internationale transaktioner mellem virksomhederne og den tilknyttede part. Det anerkendes, at det ofte er vanskeligt at afgøre, om interne afregningspriser følger armslængdeprincippet, både for de multinationale virksomheder og for skatteadministrationen, og at anvendelse af princippet ikke er nogen eksakt videnskab.
105. OECD's komité for finanspolitiske anliggender arbejder løbende på at udarbejde anbefalinger, der skal sikre, at interne afregningspriser overholder armslængdeprincippet. I 1995 udmundede arbejdet i udgivelsen af *OECD's retningslinjer for koncerninterne afregningspriser for multinationale virksomheder og skattemyndigheder (OECD's retningslinjer for interne afregningspriser)*, der dannede grundlag for OECD-Rådets henstilling om fastlæggelse af interne afregningspriser mellem forbundne foretagender (selskaberne i en

¹⁰ SKAT beskriver i sin juridiske vejledning, afsnit C.F.9, hvordan dobbeltbeskatningsoverenskomsterne er indarbejdet i dansk skattelovgivning: <http://skat.dk/data.aspx?oId=80116&vId=0>

multinational koncern vil som oftest høre under definitionen forbundne foretagender). *OECD's retningslinjer for interne afregningspriser* og OECD-Rådets henstilling revideres løbende, så de afspejler ændringer i den globale økonomi og erfaringer fra skatteadministrationer og skatteydere, der arbejder med interne afregningspriser. En henstilling vedtaget af OECD-Rådet i 2008 omhandler armslængdeprincippet, som det anvendes ved beregning af permanente selskabers indtjening til fastlæggelse af værtslandets beskatningskompetence ifølge en skattetraktat.

106. *OECD's retningslinjer for interne afregningspriser* fokuserer på anvendelsen af armslængdeprincippet til vurdering af forbundne foretagenders interne afregningspriser. Formålet med *OECD's retningslinjer for interne afregningspriser* er at hjælpe skatteadministrationerne (både i OECD-medlemslande og andre lande) og de multinationale virksomheder ved at angive løsninger i sager vedrørende interne afregningspriser, der er tilfredsstillende for begge parter og på den måde minimere antallet af konflikter mellem skatteadministrationer og mellem skatteadministrationer og multinationale virksomheder og undgå bekostelige retssager. De multinationale virksomheder opfordres til at følge *OECD's retningslinjer for interne afregningspriser*, herunder ændringer og tilføjelser¹¹, for at sikre, at deres interne afregningspriser følger armslængdeprincippet.

---

¹¹ . Brasilien, der ikke er OECD-medlem, anvender ikke *OECD's retningslinjer for interne afregningspriser* inden for landets jurisdiktion, og følgelig gælder indholdet i *retningslinjerne for interne afregningspriser* ikke for de multinationale virksomheder ved fastsættelse af den skattepligtige indtjening af deres aktiviteter i landet i henhold til skattereglerne i landets lovgivning. Argentina, der ligeledes ikke er medlem af OECD, påpeger, at *OECD's retningslinjer for interne afregningspriser* ikke er obligatoriske inden for landets jurisdiktion.

Del II

**Implementeringsprocedurer for OECD's
Retningslinjer
for Multinationale Virksomheder**

Ajourføring af OECD-Rådets Beslutning om OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder

RÅDET,

Som tager hensyn til Konventionen om Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) af 14. december 1960;

Som tager hensyn til OECD-Erklæringen om Internationale Investeringer og Multinationale Virksomheder ("Erklæringen"), hvorved regeringerne i de tilsluttede lande ("tilsluttede lande") i fællesskab anbefaler multinationale virksomheder, der driver virksomhed i eller fra de tilsluttede landes territorier, at følge Retningslinjerne for multinationale virksomheder ("Retningslinjerne");

Som erkender, at internationalt samarbejde omkring multinationale virksomheders forretningsaktiviteter bør omfatte alle lande, idet virksomhedernes aktiviteter er af global karakter;

Som tager hensyn til mandatet for OECD's Investeringskomité, særligt med hensyn til komiteens opgaver i forbindelse med Erklæringen [C(84)171 (final), fornyet i C/M(95)21];

Som tager hensyn til rapporten om den første gennemgang af 1976-erklæringen [C(79)102 (final)], rapporten om den anden gennemgang af Erklæringen [C/MIN(84)5 (final)], rapporten om 1991-gennemgangen af Erklæringen [DAFFE/IME(91)23] og rapporten om 2000-gennemgangen af Retningslinjerne [C(2000)96];

Som tager hensyn til Rådets anden reviderede Beslutning af juni 1984 [C(84)90], ændret juni 1991 [C/MIN(91)7/ANN1] og ophævet den 27. juni 2000 [C(2000)96/FINAL];

Som mener, at det er ønskeligt at forbedre fremgangsmåderne for konsultation om emner, som omfattes af disse Retningslinjer og at fremme Retningslinjernes effektivitet;

Vedrørende Investeringskomitéens forslag:

BESLUTTER:

I. Nationale kontaktpunkter

1. De tilsluttede lande skal oprette nationale kontaktpunkter for at fremme effektiviteten af *Retningslinjerne*. Dette skal gøres ved at gennemføre aktiviteter, der udbreder kendskabet til *Retningslinjerne*, ved at behandle forespørgsler og ved at bidrage til løsning af problemstillinger i forbindelse med implementeringen af *Retningslinjerne* i konkrete sager, under hensyntagen til nedenstående Procedurevejledning. Erhvervsliv, arbejdstagerorganisationer, andre ikke-statslige organisationer og øvrige interessenter skal informeres om muligheden for at benytte de nationale kontaktpunkter.
2. De nationale kontaktpunkter i forskellige lande skal efter behov samarbejde om enhver sag inden for deres område, som omfattes af *Retningslinjerne*. Som regel bør drøftelserne være indledt på nationalt plan, før der tages kontakt med andre nationale kontaktpunkter.
3. De nationale kontaktpunkter skal mødes regelmæssigt for at udveksle erfaringer og rapportere til Investeringskomitéen.
4. De tilsluttede lande skal stille menneskelige og økonomiske ressourcer til rådighed for de nationale kontaktpunkter for at sikre, at de effektivt kan udfylde deres ansvarsområder, dog under hensyntagen til intern budgetprioritering og praksis.

II. Investeringskomitéen

1. Investeringskomitéen ("Komitéen") skal jævnligt, eller på forespørgsel fra et tilsluttet land, udveksle synspunkter om sager, der falder under *Retningslinjerne*, og om erfaringerne fra implementeringen heraf.
2. Komitéen skal jævnligt invitere Erhvervslivets og Industriens Rådgivende Komité for OECD/The Business and Industry Advisory Committee (BIAC) og Fagforeningernes Rådgivende Komité for OECD/ The Trade Union Advisory Committee (TUAC) ("de rådgivende organer"), OECD Watch samt andre internationale partnere til at give deres mening til kende om emner omfattet af *Retningslinjerne*. Denne meningsudveksling kan desuden finde sted, når disse aktører anmoder derom.
3. Komitéen skal indgå i dialog med ikke-tilsluttede lande om spørgsmål som omfattes af *Retningslinjerne* med henblik på at fremme ansvarlig virksomhedsadfærd globalt i overensstemmelse med *Retningslinjerne* og for at sikre lige vilkår ("a level playing field"). Komitéen skal også tilstræbe samarbejde med ikke-tilsluttede lande, der har særlige

interesser i *Retningslinjerne*, og at fremme anvendelsen af retningslinjernes principper og standarder.

4. Komitéen skal være ansvarlig for en præcisering af *Retningslinjerne*. De involverede parter i en konkret sag, der har foranlediget en anmodning om præcisering, skal have mulighed for at udtrykke deres synspunkter mundtligt eller skriftligt. Komitéen skal ikke drage konklusioner om enkelte virksomheders adfærd.
5. Komitéen organiserer udveksling af synspunkter om de nationale kontaktpunkters aktiviteter med det formål at gøre *Retningslinjerne* mere effektive og sikre funktionel ensartethed på tværs af de nationale kontaktpunkter.
6. I sit arbejde for at få *Retningslinjerne* til at virke på en tilfredsstillende måde, skal Komitéen tage passende hensyn til nedenstående Procedurevejledning.
7. Komitéen skal afgive periodiske rapporter til Rådet om anliggender, der omfattes af *Retningslinjerne*. I rapporterne skal Komitéen inddrage rapporter fra de nationale kontaktpunkter, og synspunkter fremsat af de rådgivende organer, OECD Watch, andre internationale partnere og ikke-tilsluttede lande, når det er relevant.
8. Komitéen skal i samarbejde med de nationale kontaktpunkter arbejde for en proaktiv dagsorden, der fremmer virksomhedernes overholdelse af *Retningslinjernes* principper og standarder. Den skal navnlig undersøge mulighederne for at samarbejde med de rådgivende organer, OECD Watch, andre internationale partnere og andre interessenter med henblik på at optimere det positive bidrag til den økonomiske, miljømæssige og sociale udvikling, som de multinationale virksomheder kan give i forbindelse med implementeringen af *Retningslinjerne* med det formål at understøtte bæredygtig udvikling, og hjælpe dem med at identificere og reagere i forhold til risici for negative indvirkninger i forbindelse med specifikke produkter, regioner, sektorer eller industrier.

III. Revidering af Beslutningen

Denne Beslutning skal revideres regelmæssigt. Komitéen fremsætter forslag herom.

Procedurevejledning

I. Nationale kontaktpunkter

De nationale kontaktpunkters rolle er at fremme effektiviteten af *Retningslinjerne*. De nationale kontaktpunkter drives i overensstemmelse med de centrale kriterier for synlighed, tilgængelighed, gennemsigtighed og pålidelighed (accountability), og understøtter således målsætningen om funktionel ensartethed.

A. *Institutionel opbygning*

I overensstemmelse med målsætningen om funktionel ensartethed og effektiv gennemførelse af *Retningslinjerne* har de tilsluttede lande en vis fleksibilitet med hensyn til at fastlægge organiseringen af de nationale kontaktpunkter, og landene bør søge aktiv støtte hos arbejdsmarkedets parter, herunder erhvervslivet, arbejdstagerorganisationer, øvrige ikke-statslige organisationer og andre interessenter.

Følgende gælder for de nationale kontaktpunkter:

1. De sammensættes og organiseres, så de fungerer som et effektivt udgangspunkt for behandling af den brede vifte af emner, som *Retningslinjerne* omhandler, og så de nationale kontaktpunkter kan fungere upartisk og samtidig bevare en passende ansvarlighed over for den pågældende regering.
2. Forskellige former for organisering kan anvendes for at opfylde målsætningen. Et nationalt kontaktpunkt kan bestå af seniorrepræsentanter for et eller flere ministerier, være en erfaren embedsmand eller et regeringskontor ledet af en erfaren kontorchef, være en gruppe sammensat på tværs af departementer eller bestå af uafhængige eksperter. Repræsentanter for erhvervslivet, arbejdstagerorganisationer og andre ikke-statslige organisationer kan ligeledes deltage.

3. Kontaktpunkterne skal etablere og vedligeholde deres relationer med repræsentanter fra erhvervslivet, arbejdstagerorganisationer og andre interesserede parter, der kan bidrage til en effektiv gennemførelse af *Retningslinjerne*.

B. Information og udbredelse

Det nationale kontaktpunkt skal:

1. Gøre *Retningslinjerne* velkendte og tilgængelige via egnede kanaler, herunder på nettet og på de nationale sprog. Mulige investorer (i og ud af landet) skal informeres om *Retningslinjerne* efter behov.
2. Øge kendskabet til *Retningslinjerne* og tilknyttede procedurer for deres implementering, blandt andet gennem samarbejde, hvor det findes relevant, med erhvervslivet, arbejdstagerorganisationer, andre ikke-statslige organisationer og offentligheden.
3. Besvare forespørgsler vedrørende *Retningslinjerne* fra:
  - a) andre nationale kontaktpunkter
  - b) erhvervslivet, arbejdstagerorganisationer, andre ikke-statslige organisationer og offentligheden
  - c) regeringer i ikke-tilsluttede lande.

C. Implementering i konkrete sager

Det nationale kontaktpunkt skal bidrage til løsning af problemer, der måtte opstå i forbindelse med implementering af *Retningslinjerne* i konkrete sager på en måde der er upartisk, forudsigelig og ligelig, og som samtidig er i overensstemmelse med *Retningslinjernes* principper og standarder. Det nationale kontaktpunkt står til rådighed som diskussionsforum og bistår erhvervsliv, arbejdstagerorganisationer, andre ikke-statslige organisationer og øvrige interesserede og berørte parter med at løse rejste sager effektivt og rettidigt, og i overensstemmelse med gældende love. I forbindelse med denne bistand skal det nationale kontaktpunkt:

1. Foretage en indledende vurdering af, om den rejste problemstilling kræver yderligere undersøgelser og svare de involverede parter.
2. Hvis det er tilfældet, tilbyde sin mellemkomst for at hjælpe de involverede parter med at løse sagen. Til det formål vil det nationale kontaktpunkt konsultere parterne og efter behov:

- a) indhente rådgivning fra relevante myndigheder og/eller repræsentanter for erhvervslivet, arbejdstagerorganisationer, andre ikke-statslige organisationer og relevante eksperter;
  - b) rådføre sig med det nationale kontaktpunkt i det eller de lande, som sagen vedrører;
  - c) søge råd og vejledning hos Investeringskomiteen ved tvivlsspørgsmål vedrørende fortolkningen af *Retningslinjerne* i konkrete situationer
  - d) tilbyde og med accept af de involverede parter facilitere konsensussøgende og samarbejdsorienterede løsningsmetoder såsom mægling eller forlig med henblik på at bistå parterne i at løse den foreliggende problemstilling.
3. Ved afslutning af sagsbehandlingen, og efter høring af de involverede parter, offentliggøre resultatet af sagsbehandlingen under hensyntagen til beskyttelse af følsomme oplysninger om den involverede virksomhed og eventuelt andre involverede interessenter ved at udsende:
- a) En udtalelse, når det nationale kontaktpunkt beslutter, at sagen ikke kræver yderligere behandling. Udtalelsen skal som minimum beskrive den rejste problemstilling og motivationen for det nationale kontaktpunkts beslutning.
  - b) En rapport, når parterne er nået til enighed i sagen. Rapporten skal som minimum beskrive den rejste problemstilling, de procedurer, det nationale kontaktpunkt har iværksat for at bistå parterne, og hvornår parterne nåede til enighed. Information om aftalens indhold medtages kun efter godkendelse af de involverede parter.
  - c) En udtalelse, hvis der ikke opnås enighed mellem parterne, eller når en af parterne ikke ønsker at deltage i proceduren. Udtalelsen skal som minimum beskrive den rejste problemstilling, årsagerne til, at det nationale kontaktpunkt har truffet beslutning om at sagen kræver yderligere undersøgelse, samt de procedurer, som det nationale kontaktpunkt har iværksat for at bistå parterne. Hvor det er relevant, fremsætter det nationale kontaktpunkt en anbefaling vedrørende gennemførelsen af *Retningslinjerne*, som medtages i udtalelsen. Efter behov skal udtalelsen ligeledes beskrive årsagerne til, at der ikke kunne opnås enighed i sagen.

Det nationale kontaktpunkt skal rettidigt orientere Investeringskomiteen om resultaterne af procedurerne i konkrete sager.

4. Med henblik på at fremme en løsning af rejste sager, tage de nødvendige skridt til at beskytte følsomme forretnings- og andre oplysninger samt andre parter interesser, der måtte være involveret i den konkrete sag. Så længe sagsbehandlingen ifølge afsnit 2 er i gang, skal sagen behandles fortroligt. Hvis parterne ikke ved sagsbehandlings afslutning er nået til enighed om en løsning af den rejste sag, er de frie til at udtale sig om og drøfte sagerne. Oplysninger og synspunkter fremlagt af en anden part under sagsbehandlingen skal dog fortsat behandles fortroligt, medmindre den anden part giver tilladelse til offentliggørelse, eller det er i modstrid med den gældende, nationale lovgivning.
5. Hvis sager opstår i ikke-tilsluttede lande, tage de nødvendige skridt til at skabe forståelse for de rejste sager og følge sagsbehandlingen, hvor det er relevant og praktisk muligt.

D. Rapportering

1. De nationale kontaktpunkter skal hver især rapportere til Komitéen årligt.
2. Rapporterne skal indeholde information om de nationale kontaktpunkters aktiviteter og resultaterne heraf, herunder implementeringsaktiviteter i konkrete sager.

II. Investeringskomitéen

1. Komitéen vil behandle forespørgsler fra de nationale kontaktpunkter om hjælp til at udføre deres aktiviteter, bl.a. hvor der er tvivl om fortolkningen af *Retningslinjerne* i enkelttilfælde.
2. Komitéen vil, med henblik på at støtte en effektiv anvendelse af *Retningslinjerne*, og sikre funktionel ensartethed på tværs af de nationale kontaktpunkter:
  - a) behandle rapporterne fra de nationale kontaktpunkter;
  - b) behandle en begrundet forespørgsel fra et tilsluttet land, et rådgivende organ eller OECD Watch om, hvorvidt et nationalt kontaktpunkt opfylder sine forpligtelser, når det gælder håndteringen af konkrete sager;
  - c) overveje at fremlægge en redegørelse, når et tilsluttet land, et rådgivende organ eller OECD Watch indgiver en begrundet forespørgsel om, hvorvidt et nationalt kontaktpunkt har fortolket *Retningslinjerne* rigtigt i konkrete sager;

- d) fremsætte anbefalinger, hvor det er relevant, for at forbedre de nationale kontaktpunkters funktionsmåde og den effektive implementering af *Retningslinjerne*;
  - e) samarbejde med internationale partnere;
  - f) samarbejde med interesserede ikke-tilsluttede lande om emner, der er omfattet af *Retningslinjerne* og deres implementering.
3. Komitéen kan søge og vurdere råd fra sagkyndige om enhver sag, som omfattes af *Retningslinjerne*. Komitéen fastlægger passende fremgangsmåder herfor.
4. Komitéen vil løse sine opgaver effektivt og rettidigt.
5. I løsningen af opgaverne bistår Komitéen af OECD's sekretariat, som under Investeringskomitéens generelle tilsyn, og i overensstemmelse med organisationens arbejdsprogram og budget, vil:
- a) fungere som centralt informationspunkt for de nationale kontaktpunkter, når de har spørgsmål vedrørende udbredelsen og implementeringen af *Retningslinjerne*;
  - b) indsamle og offentliggøre tilgængelige, relevante oplysninger om nye tendenser og metoder i de nationale kontaktpunkters promoveringsaktiviteter og implementeringen af *Retningslinjerne* i konkrete sager. Sekretariatet udarbejder fælles rapporteringsformater, der understøtter etablering og vedligeholdelse af en ajourført database over konkrete sager og gennemfører regelmæssige analyser af de specifikke tilfælde;
  - c) facilitere læringsaktiviteter imellem kontaktpunkterne, herunder frivillige evalueringer af andre kontaktpunkter, samt kapacitetsopbygning og træning. Dette er af særlig relevans for nationale kontaktpunkter i nyligt tilsluttede lande, vedrørende implementeringen af *Retningslinjerne* såsom promoveringsaktiviteter samt om mægling og forlig;
  - d) hvor det er relevant, facilitere samarbejde mellem nationale kontaktpunkter;
  - e) promovere *Retningslinjerne* i relevante internationale fora og møder og sikre støtte til nationale kontaktpunkter og Komitéen i deres indsats for at øge kendskabet til *Retningslinjerne* i ikke-tilsluttede lande.

Kommentarer til Implementeringsprocedurer for OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder

1. OECD-Rådets Beslutning beskriver de tilsluttede landes tilslutning til at støtte implementeringen af de anbefalinger, der fremgår af *Retningslinjernes* tekst. Procedurevejledning for både nationale kontaktpunkter og Investeringskomitéen er vedhæftet OECD-Rådets Beslutning.
2. OECD-Rådets Beslutning beskriver de tilsluttede landes primære ansvarsområder i forbindelse med *Retningslinjerne* vedrørende de nationale kontaktpunkter, og kan opsummeres som følger:
  - Etablering af nationale kontaktpunkter (der følger Procedurevejledningen vedhæftet Beslutningen) og information til interesserede parter om tilbud relateret til *Retningslinjerne*.
  - Stille de nødvendige menneskelige og økonomiske ressourcer til rådighed.
  - Give de nationale kontaktpunkter i forskellige lande mulighed for at samarbejde, hvor det er relevant.
  - Give de nationale kontaktpunkter mulighed for at mødes regelmæssigt og rapportere til Komitéen.
3. OECD-Rådets Beslutning fastlægger ligeledes Komitéens ansvarsområder i forbindelse med *Retningslinjerne*, der blandt andet består i at:
  - Organisere udveksling af synspunkter vedrørende emner med relation til *Retningslinjerne*.
  - Offentliggøre præciseringer, hvor det er relevant.
  - Varetage erfaringsudveksling vedrørende de nationale kontaktpunkters aktiviteter.
  - Rapportere til OECD-Rådet vedrørende *Retningslinjerne*.
4. Investeringskomitéen er det ansvarlige organ under OECD, der fører tilsyn med *Retningslinjernes* gennemførelse. Ansvaret gælder ikke kun

for *Retningslinjerne*, men for alle erklæringens elementer (instrumenterne om national behandling, incitament og demotiverende faktorer for internationale investeringer og modstridende krav til virksomheder). Komitéen skal sikre, at alle erklæringens elementer bliver forstået og overholdt, og at de alle supplerer hinanden og anvendes i indbyrdes overensstemmelse.

5. For at øge opmærksomheden om den stigende relevans af ansvarlig virksomhedsadfærd i lande uden for OECD giver Beslutningen mulighed for at indgå i samarbejde med ikke-tilsluttede lande om anliggender, der er omfattet af *Retningslinjerne*. Dermed har Komitéen mulighed for at arrangere særlige møder med interesserede ikke-tilsluttede lande for at øge kendskabet til *Retningslinjernes* standarder og principper samt implementeringsprocedurerne. Under hensyntagen til relevante OECD-procedurer har Komitéen også mulighed for at tilknytte disse lande til særlige aktiviteter eller projekter om ansvarlig virksomhedsadfærd, herunder at invitere dem til Komitéens møder og arrangementer om virksomheders samfundsansvar.
6. Ud fra ønsket om at gøre en proaktiv indsats, vil Komitéen samarbejde med de nationale kontaktpunkter og afdække mulighederne for, at samarbejde med de rådgivende organer, OECD Watch og andre internationale partnere. Yderligere vejledning herom til de nationale kontaktpunkter findes i afsnit 18.

I. Kommentarer til Procedurevejledningen for nationale kontaktpunkter

7. De nationale kontaktpunkter spiller en vigtig rolle med hensyn til at profilere og sikre effektiv anvendelse af *Retningslinjerne*. Selvom det er virksomhederne, der er ansvarlige for at overholde *Retningslinjerne* i deres daglige arbejde, kan regeringerne bidrage ved at forbedre effektiviteten af implementeringsprocedurerne. For at opnå dette har de aftalt, at bedre vejledning for de nationale kontaktpunkters adfærd og aktiviteter er påkrævet, herunder gennem regelmæssige møder og tilsyn fra Komitéen.
8. Mange af funktionerne i Beslutningens Procedurevejledning er ikke nye, men baseres på erfaringer og anbefalinger udviklet gennem årene. Ved at gøre dem eksplicite bliver måden hvorpå *Retningslinjernes* implementeringsmekanisme forventes at fungere gjort mere gennemsigtig. Alle funktioner er nu beskrevet i fire dele i Procedurevejledningen for de nationale kontaktpunkter: institutionel

opbygning, information og udbredelse, implementering i konkrete sager og rapportering.

9. De fire dele følger efter en indledning, der beskriver de nationale kontaktpunkters overordnede formål, samt kernekriterier til fremme af konceptet "funktionel ensartethed". Da regeringerne har en vis fleksibilitet i den måde, de nationale kontaktpunkter organiseres på, bør disse fungere på en synlig, tilgængelig, gennemsigtig og pålidelig måde. Kriterierne kan tjene som vejledning for de nationale kontaktpunkter i udførelsen af deres aktiviteter og danne grundlag for Komitéens drøftelse af de nationale kontaktpunkters virkemåde.

Kernekriterier for funktionel ensartethed i de nationale kontaktpunkters aktiviteter

Synlighed. I overensstemmelse med Beslutningen indvilliger de tilsluttede regeringer i at udnævne nationale kontaktpunkter og informere erhvervslivet, arbejdstagerorganisationer og andre interessenter, herunder NGO'er, om muligheden for at benytte faciliteter tilknyttet de nationale kontaktpunkter i implementeringen af *Retningslinjerne*. Regeringerne forventes at udsende information om deres nationale kontaktpunkter og tage aktiv del i at fremme *Retningslinjerne* ved f.eks. at afholde seminarer og møder herom. Arrangementerne kan gennemføres i samarbejde med erhvervsliv, arbejdstagere, NGO'er og andre interessenter, dog ikke nødvendigvis med alle grupper ved alle anledninger.

Tilgængelighed. Let adgang til de nationale kontaktpunkter er vigtigt for at sikre at de er effektfulde. Både erhvervslivet, arbejdstagerne, NGO'er og andre medlemmer af offentligheden skal have let adgang til dem. I den sammenhæng kan elektronisk kommunikation være et godt redskab. De nationale kontaktpunkter skal besvare alle legitime informationsforespørgsler, og derudover behandle konkrete sager rejst af parterne effektivt og rettidigt.

Gennemsigtighed. Gennemsigtighed er et vigtigt kriterium og bidrager til at sikre de nationale kontaktpunkters pålidelighed og til at opnå offentlighedens tillid. Følgelig skal de nationale kontaktpunkters aktiviteter principielt gennemføres på en gennemsigtig måde. Når de nationale kontaktpunkter tilbyder deres mellemkomst omkring implementeringen af *Retningslinjerne* i konkrete sager, kan det imidlertid være gavnligt af hensyn til effektiviteten at opretholde fortrolighed omkring procedurene. Resultaterne skal gøres gennemsigtige, medmindre det er mest

formålstjenligt for en effektiv implementering af *Retningslinjerne* at opretholde fortroligheden.

Pålidelighed (accountability). Der vil også opstå øget offentlig opmærksomhed om de nationale kontaktpunkters aktiviteter i kraft af deres aktive indsats for at profilere *Retningslinjerne* og muligheden for at anvende dem til at bistå håndteringen af vanskelige problemstillinger i samspillet mellem virksomhederne og de samfund, hvor de opererer. På nationalt niveau kan parlamenterne også spille en rolle. Årsberetninger og regelmæssige møder med de nationale kontaktpunkter kan benyttes til at udveksle erfaringer og fremme "bedst praksis" i relation til de nationale kontaktpunkters arbejde og virkemåde. Komitéen afholder også udvekslingsmøder, hvor erfaringer kan udveksles, og effektiviteten i de nationale kontaktpunkters aktiviteter kan evalueres.

Institutionel opbygning

10. De nationale kontaktpunkter skal ledes, så de opretholder tilliden hos arbejdsmarkedets parter og andre interessenter og understøtter *Retningslinjernes* offentlige profil.
11. Uafhængigt af den struktur, som regeringerne vælger til de nationale kontaktpunkter, kan de vælge at nedsætte rådgivende udvalg eller tilsynsråd, hvor flere interessenter er repræsenteret, til at bistå de nationale kontaktpunkter i løsningen af opgaverne.
12. Uanset sammensætningen forventes de nationale kontaktpunkter at opbygge og fastholde gode relationer til repræsentanter for erhvervslivet, arbejdstagerorganisationer, andre ikke-statslige organisationer og andre interesserede parter.

Information og udbredelse

13. De nationale kontaktpunkters opgaver på området 'information og udbredelse' er vigtige for at profilere *Retningslinjerne*.
14. De nationale kontaktpunkter er forpligtet til at gøre *Retningslinjerne* mere kendte og sikre, at de er tilgængelige via internettet og andre egnede kanaler, også på de nationale sprog. OECD udarbejder en engelsk og fransk sprogversion, og kontaktpunkterne opfordres til at gøre link til *Retningslinjernes* webadresse tilgængeligt. Hvor det er relevant, skal de nationale kontaktpunkter udlevere information om *Retningslinjerne* til mulige investorer, både udenlandske investorer og egne virksomheder, der ønsker at investere i udlandet.

15. De nationale kontaktpunkter skal stille information til rådighed om de procedurer, som parterne skal følge, når de rejser eller svarer på en konkret sag. Informationen skal omfatte anvisninger til, hvilke oplysninger der kræves for at rejse en konkret sag, kravene til parter der deltager i konkrete sager, herunder fortrolighed, og de processer og vejledende tidsplaner, som de nationale kontaktpunkter vil følge.
16. I deres arbejde for at udbrede kendskabet til *Retningslinjerne*, skal de nationale kontaktpunkter samarbejde med et bredt spektrum af organisationer og enkeltpersoner, herunder, hvor det er relevant, med erhvervslivet, arbejdstagerorganisationer, andre ikke-statslige organisationer og andre interesserede parter. Disse organisationer spiller en vigtig rolle med hensyn til at promovere Retningslinjerne, og deres institutionelle netværk kan i høj grad understøtte udbredelsen.
17. En anden generel opgave, som de nationale kontaktpunkter forventes at udføre er at besvare legitime forespørgsler. Tre grupper tillægges særlig vægt i den sammenhæng: *i)* andre nationale kontaktpunkter (ifølge Beslutningens bestemmelser), *ii)* erhvervslivet, arbejdstagerorganisationer, andre ikke-statslige organisationer og offentligheden, *iii)* regeringer i ikke-tilsluttede lande.

Proaktiv dagsorden

18. I overensstemmelse med Investeringskomitéens proaktive dagsorden skal de nationale kontaktpunkter opretholde regelmæssig kontakt, blandt andet i form af møder, med arbejdsmarkedets parter og andre interessenter med henblik på at:
  - a) afdække nye tendenser og metoder inden for ansvarlig virksomhedsadfærd;
  - b) støtte de positive bidrag, virksomhederne kan yde til økonomiske, sociale og miljømæssige fremskridt;
  - c) hvor det er relevant, deltage i samarbejdsinitiativer om at afdække og modvirke risici for negative indvirkninger i forbindelse med visse produkter, regioner, sektorer eller industrier.

Læring

19. Ud over at bidrage til Komitéens arbejde med at øge effekten af *Retningslinjerne*, skal de nationale kontaktpunkter deltage i fælles læringsaktiviteter. De tilskyndes især til at deltage i horisontale, tematiske "peer reviews" og frivillige evalueringer af andre nationale

kontaktpunkter. Læring kan ske i form af møder hos OECD eller via direkte samarbejde mellem nationale kontaktpunkter.

Implementering i konkrete sager

20. Når konkrete sager opstår i forbindelse med implementeringen af *Retningslinjerne*, forventes de nationale kontaktpunkter at bistå i løsningsfasen. Dette afsnit af Procesvejledningen indeholder retningslinjer til de nationale kontaktpunkter omkring, hvordan konkrete sager håndteres.
21. Effektiviteten af proceduren for Implementering i konkrete sager afhænger af, at alle deltagende parter handler i god tro. At handle i god tro betyder i denne sammenhæng at svare rettidigt, respektere fortrolighedshensyn, hvor det er relevant, undlade at give et forkert billede af processen og afstå fra at true eller udøve repressalier mod de involverede parter, samt generelt at deltage oprigtigt i arbejdet med at finde en løsning på problemstillingerne der er i overensstemmelse med *Retningslinjerne*.

Vejledende principper for konkrete sager

22. I overensstemmelse med de centrale kriterier for funktionel ensartethed på tværs af de nationale kontaktpunkters aktiviteter skal de behandle konkrete sager på en måde, der er:

Upartisk. De nationale kontaktpunkter skal optræde upartisk i løsningen af konkrete sager.

Forudsigelig. De nationale kontaktpunkter skal sikre forudsigelighed ved at udsende klar og offentligt tilgængelig information om deres rolle i løsningen af konkrete sager, herunder deres mellemkomst, faserne i behandlingen af konkrete sager, herunder vejledende tidsplaner, og deres eventuelle opgave med at overvåge implementeringen af aftaler indgået mellem parterne.

Ligeværdig. De nationale kontaktpunkter skal sikre, at parterne kan deltage i processen på fair og ligeværdige vilkår, f.eks. ved at sikre dem rimelig adgang til informationskilder af relevans for proceduren.

Forenelig med Retningslinjerne. De nationale kontaktpunkter skal udføre deres arbejde i overensstemmelse med *Retningslinjernes* principper og standarder.

Koordinering mellem nationale kontaktpunkter i konkrete sager

23. Generelt vil en sag blive behandlet af det nationale kontaktpunkt i det land, hvor sagen er opstået. Blandt de tilsluttede lande vil sådanne sager først blive drøftet på nationalt plan og, hvor det er relevant, løst på bilateralt plan. Det nationale kontaktpunkt i værtslandet bør rådføre sig med det nationale kontaktpunkt i hjemlandet i forbindelse med, at parterne bistås i at finde en løsning på sagen. Det nationale kontaktpunkt i hjemlandet skal tilstræbe at yde den relevante hjælp rettidigt på opfordring fra det nationale kontaktpunkt i værtslandet.
24. I tilfælde hvor der opstår sager på baggrund af en virksomheds aktiviteter i flere tilsluttede lande, eller på baggrund af aktiviteter udført af en gruppe af virksomheder, der er organiseret som et konsortium, et joint venture eller lignende med base i forskellige tilsluttede lande, skal de involverede nationale kontaktpunkter rådføre sig med hinanden og udpege et nationalt kontaktpunkt, til at overtage det primære ansvar for at bistå parterne. De nationale kontaktpunkter kan bistås af formanden for Investeringskomitéen ved indgåelse af sådanne aftaler. Det ansvarlige nationale kontaktpunkt skal rådføre sig med de øvrige nationale kontaktpunkter, der vil bidrage med passende assistance, når det ansvarlige nationale kontaktpunkt anmoder om det. Hvis parterne ikke kan nå til enighed, kan det ansvarlige nationale kontaktpunkt træffe den endelige beslutning efter høring af de andre nationale kontaktpunkter.

Indledende vurdering

25. Når de nationale kontaktpunkter skal foretage en indledende vurdering for at afgøre, om en problemstilling kræver yderligere undersøgelse, skal de fastlægge om problemstillingen er fremsat *i god tro*, og om den har relevans for implementeringen af *Retningslinjerne*. I den sammenhæng skal det nationale kontaktpunkt tage hensyn til:
  - den berørte parts identitet og interesse i sagen
  - om problemstillingen er væsentlig og dokumenteret
  - om der synes, at være en sammenhæng mellem virksomhedens aktiviteter og den rejste problemstilling i den konkrete sag
  - relevansen af gældende love og procedurer, herunder domsafgørelser
  - hvordan lignende problemstillinger er blevet eller bliver behandlet i andre indenlandske eller internationale sagsbehandlinger

- om behandlingen af den konkrete sag kan fremme *Retningslinjernes* formål og anvendelse.
26. Ved evaluering af den betydning, som parallelle indenlandske eller internationale sager kan have for den konkrete sag, må de nationale kontaktpunkter ikke konkludere, at en problemstilling ikke kræver yderligere behandling, udelukkende fordi lignende parallelle sagsbehandlinger er blevet gennemført, er på vej til at blive gennemført eller er til rådighed for de berørte parter. De nationale kontaktpunkter skal vurdere, om deres mellemkomst kan yde et positivt bidrag til løsning af den rejste problemstilling og sikre at deres mellemkomst ikke foregriber en juridisk afgørelse til alvorlig ulempe for nogen af de involverede parter i de parallelle sagsbehandlinger eller resultere i foragt for retten. Når en sådan vurdering foretages skal det nationale kontaktpunkt tage højde for praksis anvendt af andre nationale kontaktpunkter og, hvor det er relevant, rådføre sig med de institutioner, hvor de parallelle sager føres eller kunne blive ført. Parterne skal også bistå de nationale kontaktpunkter i deres overvejelser om sagens behandling ved at fremlægge relevante oplysninger om eventuelle parallelle sagsbehandlinger.
27. Efter den indledende vurdering, fremsender det nationale kontaktpunkt et svar til de berørte parter. Hvis det nationale kontaktpunkt beslutter, at problemstillingen ikke kræver yderligere undersøgelse, informerer det parterne om begrundelsen for beslutningen.

Bistand til parterne

28. Hvis en rejst problemstilling kræver yderligere undersøgelse, drøfter det nationale kontaktpunkt problemstillingen yderligere med de involverede parter og tilbyder sin mellemkomst med det formål at bidrage uformelt til løsning af sagen. Hvor det er relevant, følger de nationale kontaktpunkter proceduren beskrevet i afsnit C-2a) til C-2d). Proceduren kan omfatte at indhente rådgivning fra relevante myndigheder og repræsentanter for erhvervslivet, arbejdstagerorganisationer, andre ikke-statslige organisationer og eksperter. Det kan eventuelt bidrage til løsning af sagen, at rådføre sig med nationale kontaktpunkter i andre lande eller søge rådgivning om problemstillinger vedrørende fortolkningen af *Retningslinjerne*.
29. Som et led i de nationale kontaktpunkters mellemkomst i sager, skal de tilbyde eller formidle adgang til konsensusorienterede og ikke-konfrontatoriske procedurer såsom mægling og forlig for at bistå i løsningen af den foreliggende sag, hvor det er relevant i forhold til den pågældende sag. Ligesom ved generelt anvendte mæglings- og

forligsprocedurer, skal disse procedurer kun bruges efter aftale mellem parterne, som forpligter sig på at deltage i god tro.

30. Når de tilbyder deres mellemkomst, kan de nationale kontaktpunkter vælge at beskytte de involverede parter identitet, hvis der er væsentlig grund til at tro, at videregivelse af oplysningerne kan være til skade for en eller flere parter. Det kan være i tilfælde, hvor der er behov for at tilbageholde en eller flere parter identitet over for virksomheden.

Afslutning af sagsbehandlingen

31. De nationale kontaktpunkter forventes altid at offentliggøre resultaterne af konkrete sager i overensstemmelse med afsnit C-3 og C-4 i Procedurevejledningen.
32. Når det nationale kontaktpunkt har gennemført en indledende vurdering og beslutter, at en rejst problemstilling i en konkret sag ikke kræver yderligere undersøgelse, udsender det en udtalelse efter høring af de involverede parter, og under hensyntagen til eventuel tilbageholdelse af fortrolige virksomhedsoplysninger eller andre oplysninger. Hvis det nationale kontaktpunkt mener, at det ud fra resultaterne af den indledende vurdering ville være urimeligt at afsløre identiteten af en af parterne i en udtalelse om den trufne beslutning, kan udtalelsen udformes, så den pågældende parts identitet beskyttes.
33. Det nationale kontaktpunkt kan også offentliggøre sin beslutning om, at en rejst problemstilling kræver yderligere undersøgelser samt sit eventuelle tilbud til parterne om mellemkomst til løsning af sagen.
34. Hvis de involverede parter når til enighed om en aftale om de rejste problemstillinger, skal parterne i aftalen fastlægge, hvordan og i hvilket omfang aftalens indhold skal offentliggøres. Det nationale kontaktpunkt offentliggør i samråd med parterne en rapport med resultaterne af sagsbehandlingen. Parterne kan også aftale at søge bistand hos det nationale kontaktpunkt til opfølgning på implementeringen af aftalen, og det nationale kontaktpunkt kan varetage opfølgningen ud fra en række betingelser, der aftales mellem parterne og det nationale kontaktpunkt.
35. Hvis de involverede parter ikke når til enighed om en aftale om de rejste problemstillinger, eller hvis det nationale kontaktpunkt konstaterer, at en eller flere parter i den konkrete sag ikke er villige til at deltage, eller til at deltage i god tro, udsender det nationale kontaktpunkt en udtalelse og fremsætter, hvor det er relevant, en anbefaling vedrørende implementeringen af *Retningslinjerne*. Med denne fremgangsmåde understreges det, at det nationale kontaktpunkt skal udsende en udtalelse, også selvom det ikke mener, at der er behov for en konkret

anbefaling. Udtalelsen skal indeholde oplysninger om de berørte parter, de relevante problemstillinger, datoen, hvor problemstillingen blev rejst over for det nationale kontaktpunkt, eventuelle anbefalinger fremsat af det nationale kontaktpunkt samt observationer, som det nationale kontaktpunkt vurderer nødvendige at medtage om årsagerne til, at sagsbehandlingen ikke resulterede i en aftale.

36. Det nationale kontaktpunkt skal fremsende et udkast til udtalelsen til kommentering hos parterne. Det er dog det nationale kontaktpunkt, der udsender udtalelsen og bestemmer ordlyden heri, og det kan frit beslutte, om parternes kommentarer skal medtages. Hvis det nationale kontaktpunkt fremsætter anbefalinger til parterne, kan det i nogle situationer være relevant, at det nationale kontaktpunkt følger op vedrørende parternes holdning til anbefalingerne. Hvis det nationale kontaktpunkt finder det passende at følge op på en anbefaling, bør tidsplanen for opfølgning fremgå i den udsendte udtalelse.
37. Udtalelser og rapporter om resultatet af sagsbehandlingen, der offentliggøres af de nationale kontaktpunkter, kan være relevante for forvaltningen af offentlige myndigheders programmer og politikker. For at sikre overensstemmelse med politikkerne, opfordres de nationale kontaktpunkter til at orientere disse myndigheder om deres udtalelser og rapporter, når det nationale kontaktpunkt har kendskab til, at de kan være relevante i forhold til en konkret myndigheds politikker og programmer. Denne bestemmelse ændrer ikke på *Retningslinjernes* frivillighedsprincip.

Gennemsigtighed og fortrolighed

38. Gennemsigtighed fremhæves som et generelt princip for de nationale kontaktpunkter i deres omgang med offentligheden (se punkt 9 i afsnittet "Kernekriterier" herover). Afsnit C-4 i Procedurevejledningen fastslår dog, at der er konkrete situationer, hvor fortrolighedshensyn bør tilgodeses. De nationale kontaktpunkter skal i nødvendigt omfang sikre beskyttelse af følsomme virksomhedsoplysninger. Ligeledes kan andre typer oplysninger, som f.eks. identiteten af enkeltpersoner involveret i sagsbehandlingen, holdes fortrolige af hensyn til en effektiv implementering af *Retningslinjerne*. Det understreges, at sagsbehandlingen skal baseres på fakta og argumenter, der fremlægges af parterne. Samtidig er det dog vigtigt at sikre den rette balance mellem gennemsigtighed og fortrolighed for at opbygge tillid til *Retningslinjernes* procedurer og fremme en effektiv implementering af dem. Derfor vil resultaterne af et sagsbehandlingsforløb normalt blive offentligt tilgængelige til trods for, at afsnit C-4 generelt fastslår, at

behandlingen af sager i forbindelse med implementeringen holdes fortrolige.

Problemstillinger rejst i ikke-tilsluttede lande

39. Som det fremgår af afsnit 2 i kapitlet "Begreber og principper" opfordres virksomhederne til at overholde *Retningslinjerne*, uanset hvor de opererer, og samtidig tage højde for særlige forhold i de enkelte værtslande.
- I tilfælde, hvor der opstår problemstillinger i forbindelse med *Retningslinjerne* i et ikke-tilsluttet land, vil det nationale kontaktpunkt i hjemlandet tage initiativ til at afdække problemet. Det kan i praksis være umuligt at få adgang til alle relevante oplysninger, eller samle alle involverede parter, men det nationale kontaktpunkt har stadig mulighed for at fremsætte forespørgsler eller på anden måde søge at afdække sagen. Det kan ske ved at kontakte virksomhedens ledelse i hjemlandet samt, hvor det er relevant, ambassader og tjenestemænd i det pågældende ikke-tilsluttede land.
  - Konflikter med værtslandets love, bestemmelser, regler og politikker kan gøre implementeringen af *Retningslinjerne* i konkrete sager vanskeligere end i de tilsluttede lande. Det fremgår af kommentarerne til kapitlet "Generelle politikker," at selvom *Retningslinjerne* på flere punkter dækker bredere end lovgivningen, er det ikke hensigten, at de skal stille virksomhederne over for modstridende krav.
  - De involverede parter vil have behov for rådgivning om de begrænsninger, der foreligger for implementeringen af *Retningslinjerne* i ikke-tilsluttede lande.
  - Sager i relation til *Retningslinjerne* i ikke-tilsluttede lande kan også drøftes på møder mellem nationale kontaktpunkter med henblik på at opbygge ekspertise i at håndtere sager, der rejses i ikke-tilsluttede lande.

Vejledende tidsplan

40. Sagsbehandlingen i konkrete sager inddeles i tre faser:
1. *Indledende vurdering og beslutning om, hvorvidt der skal tilbydes mellemkomst til hjælp for parterne:* De nationale kontaktpunkter skal søge at afslutte indledende vurderinger inden for tre måneder. Der

kan dog være behov for længere tid til at indsamle de oplysninger der er nødvendige for at træffe en velunderbygget beslutning.

2. *Hjælp til parterne i processen med at løse den rejste problemstilling:* Hvis et nationalt kontaktpunkt tilbyder sin mellemkomst, skal det tilstræbe, at problemstillingen løses inden for en rimelig tidsfrist. I anerkendelse af, at processen trods det nationale kontaktpunkts mellemkomst, f.eks. som mægler, i sidste ende afhænger af de involverede parter, skal det nationale kontaktpunkt, efter at have hørt parterne, fastlægge en rimelig tidsplan for drøftelserne, der skal foregå mellem parterne med henblik på, at løse den foreliggende problemstilling. Når man ikke til enighed inden for tidsrammen, skal det nationale kontaktpunkt høre parterne vedrørende fortsat bistand til parterne. Hvis det nationale kontaktpunkt kommer til den konklusion, at en fortsættelse af proceduren ikke vil føre til noget resultat, afsluttes processen, og det nationale kontaktpunkt udarbejder en udtalelse.
3. *Afslutning af sagsbehandlingen:* Det nationale kontaktpunkt skal fremlægge en udtalelse eller rapport inden for tre måneder fra afslutningen af proceduren.
41. Som generelt princip skal de nationale kontaktpunkter bestræbe sig på, at afslutte sagsbehandlingen inden for 12 måneder fra modtagelse af en konkret sag. Det kan være nødvendigt at udvide tidsrammen afhængigt af omstændighederne, for eksempel når problemstillinger rejses i ikke-tilsluttede lande.

Rapportering til Investeringskomitéen

42. Rapportering er et vigtigt ansvarsområde for de nationale kontaktpunkter. Rapporteringen skal bidrage til at opbygge en vidensbase og kernekompetencer, der fremmer en effektiv implementering af *Retningslinjerne*. Set i lyset heraf skal de nationale kontaktpunkter rapportere til Investeringskomitéen, så den i sin årsberetning om OECD's *Retningslinjer* kan omtale alle konkrete sager, der er blevet rejst, herunder igangværende sager under indledende vurdering, sager hvor det nationale kontaktpunkt har tilbudt sin mellemkomst, og drøftelser pågår, og sager hvor det nationale kontaktpunkt har besluttet ikke at tilbyde sin mellemkomst efter den indledende vurdering. I rapporteringen om implementeringsaktiviteter i konkrete sager skal de nationale kontaktpunkter overholde alle krav til gennemsigtighed og fortrolighed, der beskrives i afsnit C-4.

II. Kommentarer til Procedurevejledningen for Investeringskomitéen

43. Procedurevejledningen i OECD-Rådets Beslutning indeholder yderligere retningslinjer for udførelsen af Komitéens opgaver. Komitéen skal blandt andet:
- Løse opgaverne effektivt og rettidigt.
  - Behandle forespørgsler om bistand fra de nationale kontaktpunkter.
  - Varetage erfaringsudveksling om de nationale kontaktpunkters aktiviteter.
  - Sikre mulighed for at hente rådgivning hos internationale partnere og eksperter.
44. Da *Retningslinjerne* ikke er bindende, kan Komitéen ikke optræde som en dømmende eller lignende myndighed. Ligeledes bør konklusioner og udtalelser fra de nationale kontaktpunkter (ud over fortolkning af *Retningslinjerne*) ikke kunne drages i tvivl ved henvendelse til Komitéen. Bestemmelsen om at Komitéen ikke skal drage konklusioner om enkelte virksomheders adfærd, er stadig en del af selve Beslutningen.
45. Komitéen skal behandle forespørgsler fra de nationale kontaktpunkter om hjælp til at udføre deres aktiviteter, bl.a. hvor der er tvivl om fortolkningen af *Retningslinjerne* i særlige situationer. Dette afsnit afspejler afsnit C-2c) i OECD-Rådets Beslutning, der beskriver Procedurevejledningen for de nationale kontaktpunkter, og hvor de nationale kontaktpunkter opfordres til at søge vejledning hos Komitéen i tilfælde af tvivl om fortolkningen af *Retningslinjerne* i særlige situationer.
46. Under drøftelser af de nationale kontaktpunkters aktiviteter kan Komitéen fremsætte anbefalinger, hvor det er relevant, for at forbedre de nationale kontaktpunkters funktionsmåde og sikre en effektiv implementering af *Retningslinjerne*.
47. Komitéen behandler også underbyggede indberetninger fra tilsluttede lande, et af de rådgivende organer eller OECD Watch om, at et nationalt kontaktpunkt ikke løser sine sagsbehandlingsopgaver i forbindelse med implementeringen af *Retningslinjerne* i konkrete sager. Dette supplerer

bestemmelserne i Procedurevejledningen om de nationale kontaktpunkters rapportering om deres aktiviteter.

48. Et af Komitéens primære ansvarsområder er at afklare *Retningslinjernes* betydning på multilateralt plan med henblik på at sikre, at *Retningslinjerne* ikke fortolkes forskelligt fra land til land. Komitéen behandler også underbyggede indberetninger fra tilsluttede lande, et af de rådgivende organer eller OECD Watch om manglende overensstemmelse mellem et nationalt kontaktpunkt og Komitéens fortolkning af *Retningslinjerne*.
49. Med henblik på at samarbejde med ikke-tilsluttede lande om sager, der er omfattet af *Retningslinjerne*, kan Komitéen indbyde interesserede ikke-tilsluttede lande til sine møder, årlige arrangementer om virksomheders samfundsansvar og møder om konkrete projekter vedrørende ansvarlig virksomhedsadfærd.
50. Endelig kan Komitéen have behov for at inddrage eksperter i behandlingen af og rapporteringen om bredere emner (for eksempel børnearbejde eller menneskerettigheder) eller angående konkrete emner, eller med det formål at effektivisere procedurerne. I de tilfælde kan Komitéen benytte OECD's egne interne eksperter, internationale organisationer, de rådgivende organer, ikke-statslige organisationer, akademikere eller andre. De udgør dog ikke et panel til løsning af konkrete sager.

OBS – den danske oversættelse har ikke medtaget følgende afslutning på den originale udgave (indsat som kopi fra originalen):

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT

The OECD is a unique forum where governments work together to address the economic, social and environmental challenges of globalisation. The OECD is also at the forefront of efforts to understand and to help governments respond to new developments and concerns, such as corporate governance, the information economy and the challenges of an ageing population. The Organisation provides a setting where governments can compare policy experiences, seek answers to common problems, identify good practice and work to co-ordinate domestic and international policies.

The OECD member countries are: Australia, Austria, Belgium, Canada, Chile, the Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Ireland, Israel, Italy, Japan, Korea, Luxembourg, Mexico, the Netherlands, New Zealand, Norway, Poland, Portugal, the Slovak Republic, Slovenia, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey, the United Kingdom and the United States. The European Union takes part in the work of the OECD.

OECD Publishing disseminates widely the results of the Organisation's statistics gathering and research on economic, social and environmental issues, as well as the conventions, guidelines and standards agreed by its members.

OECD PUBLISHING, 2, rue André-Pascal, 75775 PARIS CEDEX 16
(20 2011 10 1 P) ISBN 978-92-64-11528-6 – No. 58231 2011